

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2021. május 18.*

Tartalomjegyzék

Jogi háttér	6
Az uniós jog	6
A csatlakozási szerződés	6
A csatlakozási okmány	7
A 2006/928 határozat	9
A román jog	11
A román alkotmány	11
A polgári törvénykönyv	12
A polgári perrendtartás	12
A büntetőeljárás törvénykönyv	12
Az igazságszolgáltatásról szóló törvények	13
– A 303/2004. sz. törvény	13
– A 304/2004. sz. törvény	15
– A 317/2004. sz. törvény	18
Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések	21
Az alapjogviták közös elemei	21
A C-83/19. sz. ügy	22
A C-127/19. sz. ügy	24

* Az eljárás nyelve: román.

A C-195/19. sz. ügy	25
A C-291/19. sz. ügy	26
A C-355/19. sz. ügy	28
A C-397/19. sz. ügy	29
A Bíróság előtti eljárásról.....	31
Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről	32
A Bíróság hatásköréről	32
Az esetleges okafogyottságról és az elfogadhatóságról	33
A C-83/19. sz. ügy	33
A C-127/19. és a C-355/19. sz. ügy.....	34
A C-195/19. és a C-291/19. sz. ügy.....	35
A C-397/19. sz. ügy	37
Az ügy érdeméről	38
A C-83/19., a C-127/19., a C-355/19., a C-291/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdéscről.....	39
A C-195/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdéscről, a C-83/19., a C-127/19., a C-291/19., a C-355/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdéscről, valamint a C-127/19., a C-291/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéscről.....	39
– A 2006/928 határozat jogi jellegéről, tartalmáról és időbeli hatályáról	40
– A 2006/928 határozat, valamint az e határozat alapján a Bizottság által készített jelentések joghatásairól	42
A C-83/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdéscről és a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéscről	43
A C-83/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéscről	45
A C-127/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdéscről, a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdéscről, a C-291/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdéscről, valamint a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik és negyedik kérdéscről.....	48
A C-397/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik, ötödik és hatodik kérdéscről	51
A C-195/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéscről.....	54
A költségekről	55

„Előzetes döntéshozatal – A Bolgár Köztársaságnak és Romániának az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződés – A Bolgár Köztársaság és Románia csatlakozásának feltételeiről szóló okmány – 37. és 38. cikk – Megfelelő intézkedések – A Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus – 2006/928/EK határozat – Az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus, valamint az annak alapján a Bizottság által készített jelentések jellege és joghatásai – Jogállamiság – Az igazságszolgáltatás függetlensége – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – Az igazságszolgáltatási rendszer szervezetének és a bírák felelősségének tárgyában Romániában 2018-ban és 2019-ben elfogadott sürgősségi törvények és kormányrendeletek – Az igazságügyi felügyelet vezetőinek ideiglenes kinevezése – Az igazságszolgáltatási rendszeren belül elkövetett bűncselekmények nyomozásával megbízott ügyosztály ügyészség keretén belüli létrehozása – Az állam vagyoni felelőssége és a bírák személyes felelőssége bírói hiba esetén”

A C-83/19., C-127/19., C-195/19., C-291/19., C-355/19. és C-397/19. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott hat előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyeket a Tribunalul Olt (Olt megyei törvényszék, Románia) a Bírósághoz 2019. február 5-én érkezett, 2019. február 5-i határozatával (C-83/19); a Curtea de Apel Pitești (pitești ítélőtábla, Románia) a Bírósághoz 2019. február 18-án érkezett, 2019. február 18-i határozatával (C-127/19); a Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla, Románia) a Bírósághoz 2019. február 28-án érkezett, 2019. február 28-i határozatával (C-195/19); a Curtea de Apel Brașov (brassói ítélőtábla, Románia) a Bírósághoz 2019. április 9-én érkezett, 2019. március 28-i határozatával (C-291/19); a Curtea de Apel Pitești (pitești ítélőtábla, Románia) a Bírósághoz 2019. május 6-án érkezett, 2019. március 29-i határozatával (C-355/19), valamint a Tribunalul București (bukaresti törvényszék, Románia) a Bírósághoz 2019. május 22-én érkezett, 2019. május 22-i határozatával (C-397/19) terjesztett elő

az **Asociația „Forumul Judecătorilor Din România”**

és

az **Inspekția Judiciară (C-83/19)**,

az **Asociația „Forumul Judecătorilor Din România”**,

az **Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor”**

és

a **Consiliul Superior al Magistraturii (C-127/19)**,

PJ

és

QK (C-195/19),

SO

és

TP és társai

GD,

HE,

IF,

JG (C-291/19),

az **Asociația „Forumul Judecătorilor Din România”,**

az **Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor”,**

OL

és

a **Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României (C-355/19),**

valamint

AX

és

a **Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice (C-397/19)**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras, L. Bay Larsen, N. Piçarra és A. Kumin tanácselnökök, T. von Danwitz (előadó), M. Safjan, D. Šváby, K. Jürimäe, P. G. Xuereb, L. S. Rossi és I. Jarukaitis bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezetők: R. Șereș, V. Giacobbo és R. Schiano tanácsosok,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. január 20–21-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Asociația „Forumul Judecătorilor din România” képviseletében D. Călin, A. Codreanu és L. Zaharia,
- az Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor” képviseletében A. Diaconu, A. C. Lăncrănjan és A. C. Iordache,
- OL képviseletében B. C. Pîrlog,
- az Inspekția Judiciară képviseletében L. Netejoru, meghatalmazotti minőségben,
- a Consiliul Superior al Magistraturii képviseletében L. Savonea, meghatalmazotti minőségben, segítőik: R. Chiriță és Ș.-N. Alexandru avocați,

- a Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României képviseletében B. D. Licu és R. H. Radu, meghatalmazotti minőségben,
- a román kormány képviseletében kezdetben: C.-R. Canțar, C. T. Băcanu, E. Gane és R. I. Hațieganu, később: C. T. Băcanu, E. Gane és R. I. Hațieganu, meghatalmazotti minőségben,
- a belga kormány képviseletében M. Jacobs, L. Van den Broeck és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben,
- a dán kormány képviseletében L. B. Kirketerp Lund és J. Nymann-Lindegren, meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman, M. L. Noort és C. S. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- a svéd kormány képviseletében kezdetben: H. Shev, H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, J. Lundberg és A. Falk, később: H. Shev, H. Eklinder és C. Meyer-Seitz, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében kezdetben: H. Krämer, M. Wasmeier és I. Rogalski, később: M. Wasmeier és I. Rogalski, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. szeptember 23-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmek lényegében az EUSZ 2. cikknek, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének, az EUSZ 9. cikknek és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, az EUMSZ 67. cikk (1) bekezdésének, az EUMSZ 267. cikknek, az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének, valamint a Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus létrehozásáról szóló, 2006. december 13-i 2006/928/EK bizottsági határozatnak (HL 2006. L 354., 56. o.) az értelmezésére vonatkoznak.
- 2 Ezeket a kérelmeket
  - az Asociația „Forumul Judecătorilor din România” („romániai bírák fóruma” egyesület; a továbbiakban: a romániai bírák fóruma) és az Inspekția Judiciară (igazságügyi felügyelet, Románia) között, az ezen utóbbi által a tevékenységével kapcsolatos közérdekű információk nyújtásának megtagadása (C-83/19. sz. ügy);
  - a romániai bírák fóruma és az Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor” („mozgalom az ügyészek jogállásának védelmére” egyesület; a továbbiakban: mozgalom az ügyészek jogállásának védelmére), valamint a Consiliul Superior al Magistraturii (a magisztratúra legfelsőbb tanácsa, Románia) között, az igazságszolgáltatási rendszer keretében elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozással foglalkozó ügyészségi ügyosztály (a továbbiakban: SIII) vezető ügyészeinek, illetve beosztott ügyészeinek kinevezésére és visszahívására vonatkozó szabályzatok jóváhagyásáról szóló két határozat jogszerűsége (C-127/19. sz. ügy);
  - PJ és QK között, hivatali visszaélés miatt egy bírával szembeni feljelentés (C-195/19. sz. ügy);

- SO, valamint TP és társai, GD, HE, IF és JG között, hivatali visszaélés és bünszervezetbeli tagság miatt ügyészekkel és bírákkal szembeni feljelentések (C-291/19. sz. ügy);
- a romániai bírák fóruma, a mozgalom az ügyészek jogállásának védelmére és OL, valamint a Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României (a legfőbb semmítő- és ítélőszék mellett működő ügyészség – Románia főügyésze) között, a Procurorul General al României (Románia főügyésze; a továbbiakban: főügyész) SIIJ szervezetéről és működéséről szóló egyik rendeletének jogszerűsége (C-355/19. sz. ügy);
- AX, valamint a Statul Român – Ministerul Finanțelor Publice (román állam – államháztartási minisztérium) között, egy állítólagos bírói hibából eredő vagyoni és nem vagyoni kár megtérítése iránti kérelem (C-397/19. sz. ügy)

tárgyában folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A csatlakozási szerződés

- 3 A 2005. április 25-én aláírt és 2007. január 1-jén hatályba lépő, az Európai Unió tagállamai, valamint a Bolgár Köztársaság és Románia között, a Bolgár Köztársaságnak és Romániának az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződés (HL 2005. L 157., 11. o.; helyesbítés: HL 2016. L 150., 7. o.; a továbbiakban: csatlakozási szerződés) 2. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(2) A felvétel feltételeit és az Unió alapját képező szerződéseknek a felvétellel együtt járó kiigazításait, amelyeket a csatlakozás időpontjától az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépésének napjáig kell alkalmazni, az e szerződéshez csatolt okmány állapítja meg. Az okmány rendelkezései e szerződés szerves részét képezik.

(3) [...]

Az 1. cikk (3) bekezdésében említett jegyzőkönyv hatálybalépését megelőzően a szerződés, illetve a (2) bekezdésben említett okmány alapján elfogadott jogi aktusok hatályban maradnak, és joghatásuk az említett jegyzőkönyvben előírt feltételekkel fennmarad addig, amíg ezeket a jogi aktusokat nem módosítják vagy hatályon kívül nem helyezik.”

- 4 E szerződés 3. cikkének szövege a következő:

„A tagállamok jogaira és kötelezettségeire, valamint az Unió intézményeinek jog- és hatáskörére vonatkozó, azon szerződésekben foglalt rendelkezéseket, amelyeknek a Bolgár Köztársaság és Románia részes felévé válik, e szerződésre is alkalmazni kell.”

- 5 Az említett szerződés 4. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőket írja elő:

„(2) E szerződés 2007. január 1-jén lép hatályba, feltéve, hogy addig az időpontig valamennyi megerősítő okiratot letétbe helyezik.

[...]

(3) A (2) bekezdés ellenére az Unió intézményei a csatlakozás előtt elfogadhatják az 1. cikk (3) bekezdésében említett jegyzőkönyv [...] 37. és 38. cikkében [...] említett intézkedéseket. Az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés hatálybalépését megelőzően ezeket az intézkedéseket a 2. cikk (2) bekezdésében említett okmány [...] 37. és 38. cikkében [...] foglalt egyenértékű rendelkezések alapján kell elfogadni.

Ezek az intézkedések csak e szerződés hatálybalépése esetén és napján lépnek hatályba.”

A csatlakozási okmány

- 6 A 2007. január 1-jén hatályba lépő, a Bolgár Köztársaság és Románia csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 2005. L 157., 203. o.; helyesbítés: HL 2016. L 150., 7. o.; a továbbiakban: csatlakozási okmány) 2. cikke a következőket írja elő:

„A csatlakozás időpontjától kezdődően az eredeti szerződések rendelkezései és az intézmények, valamint az Európai Központi Bank által a csatlakozást megelőzően elfogadott jogi aktusok Bulgária és Románia számára kötelezőek, és az említett szerződésekben, illetve az ebben az okmányban megállapított feltételekkel alkalmazandók ezekben az államokban.”

- 7 Ezen okmány 37. cikkének szövege a következő:

„Ha Bulgária vagy Románia nem teljesíti a csatlakozási tárgyalások keretében vállalt kötelezettségeit, beleértve valamennyi, határokon átnyúló hatással rendelkező gazdasági tevékenységre vonatkozó ágazati politikával kapcsolatban tett kötelezettségvállalást, és ez a belső piac működését súlyosan sérti vagy ilyen sérelem közvetlen veszélye áll fenn, a csatlakozást követő harmadik év végéig a Bizottság, valamely tagállam indokolt kérelmére vagy saját kezdeményezésére, megteheti a megfelelő intézkedéseket.

Ezeknek az intézkedéseknek arányosaknak kell lenniük, és közülük a belső piac működésében a legkisebb zavart okozó intézkedések, illetve adott esetben a fennálló ágazati védintézkedési rendszerek alkalmazásának kell elsőbbséget biztosítani. Az ilyen védintézkedéseket nem lehet önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközeként alkalmazni. Az ellenőrzés megállapításai alapján a védzáradék a csatlakozást megelőzően is érvényesíthető, és az így elfogadott intézkedések, későbbi időpontot előíró rendelkezés hiányában, a csatlakozás első napjától lépnek hatályba. Az intézkedéseket legfeljebb addig lehet fenntartani, amíg ez feltétlenül szükséges, és mindenképpen hatályon kívül kell helyezni, amint az adott kötelezettségvállalást teljesítették. Ezek az intézkedések azonban az első bekezdésben megjelölt időszakon túl is alkalmazhatók mindaddig, amíg az adott kötelezettségvállalást nem teljesítették. Az érintett új tagállam által a kötelezettségvállalás teljesítése terén elért előrehaladástól függően a Bizottság az intézkedéseket szükség szerint kiigazíthatja. A Bizottság a védintézkedések visszavonása előtt megfelelő időben tájékoztatja a Tanácsot, és a Tanács e vonatkozásban tett észrevételeit kellően figyelembe veszi.”

- 8 Az említett okmány 38. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ha az EU-Szerződés VI. címében meghatározott, a büntetőjog területén való kölcsönös elismeréssel kapcsolatos kerethatározatok vagy bármely egyéb kötelezettségvállalás, együttműködési okmány vagy határozat, illetve az EK-Szerződés IV. címében meghatározott polgári ügyekben való kölcsönös elismeréssel kapcsolatos irányelvek vagy rendeletek tekintetében az átültetés, illetve a végrehajtás állapota vagy az alkalmazás során komoly hiányosságok lépnek fel, vagy ilyen hiányosságok közvetlen veszélye áll fenn Bulgáriában vagy Romániában, a csatlakozást követő harmadik év végéig a Bizottság,

valamely tagállam indokolással ellátott kérelmére vagy saját kezdeményezésére, a tagállamokkal folytatott konzultációt követően megteheti a megfelelő intézkedéseket és meghatározhatja ezen intézkedések végrehajtásának feltételeit és szabályait.

A tagállamok közötti szoros igazságügyi együttműködés folytatásának sérelme nélkül ezek az intézkedések olyan formában is megvalósulhatnak, hogy a vonatkozó rendelkezések és határozatok alkalmazását ideiglenesen felfüggesztik Bulgária vagy Románia és bármely más tagállam, vagy tagállamok közötti kapcsolatokban. Az ellenőrzés megállapításai alapján a védzáradék a csatlakozást megelőzően is érvényesíthető, és az így elfogadott intézkedések, későbbi időpontot előíró rendelkezés hiányában, a csatlakozás első napjától lépnek hatályba. Az intézkedéseket legfeljebb addig lehet fenntartani, amíg ez feltétlenül szükséges, és mindenképpen hatályon kívül kell helyezni, amint az adott hiányosságokat orvosolták. Ezek az intézkedések azonban az első bekezdésben megjelölt időszakon túl is alkalmazhatók mindaddig, amíg az adott hiányosságok fennállnak. Az új tagállam által a hiányosságok orvoslása terén elért előrehaladástól függően a Bizottság, a tagállamokkal folytatott konzultációt követően, az intézkedéseket szükség szerint kiigazíthatja. A Bizottság a védintézkedések visszavonása előtt megfelelő időben tájékoztatja a Tanácsot, és a Tanács e vonatkozásban tett észrevételeit kellően figyelembe veszi.”

- 9 A csatlakozási okmány 39. cikkének 1–3. bekezdése a következőket írja elő:

„1. Ha Bulgária és Románia csatlakozási tárgyalások keretében vállalt kötelezettségeinek a Bizottság általi folyamatos ellenőrzése és különösen a Bizottság ellenőrző jelentései alapján egyértelmű bizonyíték áll rendelkezésre arra nézve, hogy Bulgáriában vagy Romániában a közösségi vívmányok átvételére és végrehajtására való felkészülés szintje alapján fennáll a komoly veszélye annak, hogy a két ország bármelyike a csatlakozás 2007. január 1-jei időpontjáig számos fontos területen nyilvánvalóan nem készül fel a tagsággal járó követelmények teljesítésére, a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, egyhangúlag eljárva úgy határozhat, hogy az érintett ország csatlakozásának időpontját egy évvel későbbre, 2008. január 1-jére halasztja.

2. Az 1. bekezdés ellenére a Tanács, a Bizottság ajánlása alapján, minősített többséggel hozhatja meg Románia vonatkozásában az 1. bekezdésben említett határozatot, ha a IX. melléklet I. pontjában felsorolt egy vagy több kötelezettségvállalás és követelmény Románia általi teljesítésében komoly hiányosságokat tapasztaltak.

3. Az 1. bekezdés ellenére és a 37. cikk sérelme nélkül a Tanács, a Bizottság ajánlása alapján és Románia versenypolitika terén elért előrehaladásának 2005 őszén történő részletes értékelését követően, minősített többséggel hozhatja meg Románia vonatkozásában az 1. bekezdésben említett határozatot, ha az Európa-megállapodás alapján vállalt kötelezettségek, vagy a IX. melléklet II. pontjában felsorolt egy vagy több kötelezettségvállalás és követelmény Románia általi teljesítésében komoly hiányosságokat tapasztaltak.”

- 10 Ezen okmánynak az „Egyedi kötelezettségek és követelmények, amelyeket Románia 2004. december 14-én, a csatlakozási tárgyalások lezárásakor vállalt és elfogadott (a csatlakozási okmány 39. cikkében említettek szerint)” címet viselő IX. melléklete tartalmazza a következő szakaszt:

„I. A 39. cikk (2) bekezdésével összefüggésben

[...]

(3) Az igazságszolgáltatás reformjáról szóló naprakész és integrált cselekvési terv és stratégia kidolgozása és végrehajtása, beleértve a 2004. szeptember 30-án hatályba lépett, az igazságszolgáltatás szervezetéről szóló törvény, a bírák jogállásáról szóló törvény, valamint a Legfelsőbb Bírói Tanácsról szóló törvény végrehajtásához szükséges főbb intézkedéseket. Mindkét, naprakésszé tett dokumentumot legkésőbb 2005 márciusáig be kell nyújtani az Uniónak; a

cselekvési terv végrehajtásához megfelelő anyagi és humán erőforrást kell biztosítani, és a tervet késedelem nélkül, a megállapított ütemtervnek megfelelően végre kell hajtani. Romániának továbbá 2005 márciusáig bizonyítania kell, hogy az új, véletlenszerű ügyelosztási rendszer teljes mértékben érvényesül.

- (4) A korrupció elleni – különösen a magas szinten elkövetett korrupció elleni – küzdelem jelentős mértékű megerősítése, a korrupcióellenes jogszabályok szigorú érvényesítésének és a nemzeti korrupcióellenes ügyészség (NAPO) tényleges függetlenségének biztosítása, valamint 2005 novemberétől évente a NAPO-nak a magas szinten elkövetett korrupció elleni harc területén végrehajtott tevékenységeiről készített, hiteles nyilvántartó jelentés benyújtása által. A NAPO rendelkezésére kell bocsátani az alapvető fontosságú feladatának ellátásához szükséges személyzetet, pénzügyi és képzési forrást, valamint felszerelést.
- (5) A jelenlegi nemzeti korrupcióellenes stratégia révén elért eredmények és hatás független felülvizsgálatának elvégzése; ezen felülvizsgálat következtetései és ajánlásainak felvétele az új, egyetlen átfogó dokumentumot alkotó, többéves, legkésőbb 2005 márciusáig elkészítendő korrupcióellenes stratégiába, amelyet ki kell egészíteni egy világosan meghatározott részcélokat és elérendő eredményeket, valamint megfelelő pénzügyi rendelkezéseket tartalmazó cselekvési tervvel; a stratégia és cselekvési terv végrehajtását egy már működő, világosan meghatározott, független szervnek kell felügyelnie; a stratégiának magában kell foglalnia az elhúzódo büntetőeljárások 2005 végéig történő felülvizsgálatára irányuló kötelezettségvállalást, annak biztosítása érdekében, hogy a korrupciós ügyeket gyorsan és átláthatóan kezelik, garantálva ezáltal a megfelelő és elrettentő hatású szankciókat; végezetül a stratégiának tartalmaznia kell olyan intézkedéseket, amelyek 2005 végéig jelentősen csökkentik a korrupciós ügyek megelőzésére, illetve az ilyen ügyekben a nyomozás folytatására hatáskörrel rendelkező szervek számát, hogy így az egymást átfedő feladat- és hatáskörök elkerülhetőek legyenek.”

A 2006/928 határozat

- 11 A 2006/928 határozatot – amint az a bevezető hivatkozásaiból kitűnik – a csatlakozási szerződés „és különösen [4. cikkének (3) bekezdése]”, valamint a csatlakozási okmány „és különösen annak [37. és 38. cikke]” alapján fogadták el.
- 12 E határozat (1)–(6) és (9) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:
  - „(1) Az Európai Unió jogállamiságon alapul, amely minden tagállam közös alapelve.
  - (2) Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés által megteremtett, a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség, valamint a belső piac az abba vetett kölcsönös bizalmon alapul, hogy az összes tagállam közigazgatási és bírósági határozatai és gyakorlata teljes mértékben tiszteletben tartja a jogállamiságot.
  - (3) Ez feltételezi, hogy minden tagállam rendelkezik pártatlan, független és hatékony, megfelelően felszerelt igazságszolgáltatási és közigazgatási rendszerrel, többek között a korrupció leküzdéséhez.
  - (4) 2007. január 1-jén Románia az Európai Unió tagjává válik. A Bizottság, miközben elismeri a Románia által a tagságra való felkészülés befejezése érdekében tett jelentős erőfeszítéseket, 2006. szeptember 26-i jelentésében megállapította, hogy különösen az igazságszolgáltatási rendszer és a bűnüldöző szervek elszámoltathatósága és hatékonysága terén még vannak nyitott kérdések, amelyekben további haladás szükséges az elfogadott intézkedések végrehajtása és alkalmazása terén szükséges kapacitás biztosítására, hogy létrehozzák a belső piacot, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget.

- (5) A csatlakozási okmány 37. cikke felhatalmazza a Bizottságot megfelelő intézkedések megtételére abban az esetben, ha Románia kötelezettségvállalásainak nemteljesítése veszélyeztetné a belső piac működését. A csatlakozási okmány 38. cikke felhatalmazza a Bizottságot megfelelő intézkedések megtételére, ha Romániában súlyos hiányosságok állnak fenn az EU-Szerződés VI. címe és az EK-Szerződés IV. címe alapján elfogadott törvények átültetésében, végrehajtásában vagy alkalmazásában.
- (6) Az igazságszolgáltatási rendszer és a bűnüldöző szervek elszámoltathatósága és hatékonysága kapcsán fennmaradó kérdések indokolják a Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus létrehozását.

[...]

- (9) A jelen határozatot módosítani kell, amennyiben a Bizottság értékelése szerint szükség van az értékelési kritériumok kiigazítására. A jelen határozat hatályát veszíti, ha az összes értékelési kritérium kielégítő módon teljesült.”

- 13 A 2006/928 határozat 1. cikke a következőket írja elő:

„Románia minden év március 31-ig – első alkalommal 2007. március 31-ig – jelentést tesz a Bizottságnak a mellékletben meghatározott értékelési kritériumok teljesítésében elért haladásról.

A Bizottság bármikor technikai segítséget nyújthat különböző intézkedéseken keresztül, vagy információt gyűjthet és cserélhet az értékelési kritériumok teljesítéséről. Emellett a Bizottság a fenti okokból bármikor szakértőket küldhet Romániába. A román hatóságok kötelesek megadni az ehhez szükséges támogatást.”

- 14 E határozat 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A Bizottság első alkalommal 2007 júniusában jelenti az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a romániai jelentéssel kapcsolatos megjegyzéseit és megállapításait.

Ezután a Bizottság szükség esetén, de legalább félévente további jelentéseket küld.”

- 15 Az említett határozat 3. cikke a következőket írja elő:

„Ez a határozat kizárólag a csatlakozási szerződéssel együtt, annak hatálybalépése napján lép hatályba.”

- 16 Ugyanezen határozat 4. cikke értelmében:

„Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.”

- 17 A 2006/928 határozat mellékletének szövege a következő:

„A Románia által teljesítendő, az 1. cikkben említett értékelési kritériumok:

1. A Legfelsőbb Bírói Tanács kapacitásának és elszámoltathatóságának erősítésével átláthatóbb és hatékonyabb igazságszolgáltatási folyamat biztosítása. Az új polgári és büntetőeljárás törvénykönyv hatásáról szóló jelentés készítése és hatásának ellenőrzése.
2. Az előírásnak megfelelően integritási ügynökség felállítása, melynek felelőssége a vagyonok, összeegyeztetlenségek és lehetséges összeférhetlenségek ellenőrzése, valamint kötelező erejű határozatok meghozatala, melyek alapján visszatartó erejű szankciókat léptethet életbe.

3. A már elért fejlődésre építve magas szintű, korrupció gyanúját felvető ügyekben komoly, pártatlan nyomozások indítása.
4. A korrupció megelőzésére és megfékezésére irányuló további intézkedések foganatosítása, különösen a helyi önkormányzatokban.”

A román jog

A román alkotmány

- 18 A Constituția României (román alkotmány) 115. cikkének (4) bekezdése a következőket írja elő:

„A kormány sürgősségi rendeletet csak kivételes esetekben fogadhat el, amelyek szabályozása nem tűr halasztást, és köteles a rendeletben megjelölni a sürgősség indokát.”

- 19 Az alkotmány 133. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A magisztratúra legfelsőbb tanácsa az igazságszolgáltatás függetlenségének biztosítója.

(2) A magisztratúra legfelsőbb tanácsa tizenkilenc tagból áll, akik közül:

- a) tizennégy tagot az igazságszolgáltatási közgyűlésekben választanak meg, akiket a szenátus hagy jóvá; e tagok két szekcióba kerülnek, amelyek közül az egyik a bírói, a másik az ügyészi szekció; az első szekciót kilenc bíró, a másodikat öt ügyész alkotja;
- b) kettő a civil társadalmat képviselő, a jogi területre szakosodott, magas szakmai és erkölcsi tekintéllyel rendelkező személy, akiket a szenátus választ; ők csak a plenáris üléseken vehetnek részt;
- c) az igazságügyi miniszter, a legfőbb semmítő- és ítélőszék elnöke és a [főügyész].”

- 20 Az alkotmány 134. cikkének szövege a következő:

„(1) A magisztratúra legfelsőbb tanácsa a törvényben megállapított feltételek mellett javaslatot tesz Románia elnökének – a fogalmazók kivételével – a bírák, illetve az ügyészek kinevezésére.

(2) A magisztratúra legfelsőbb tanácsa a bírák és az ügyészek fegyelmi felelőssége terén a rá vonatkozó sarkalatos törvényben meghatározott eljárásnak megfelelően, szekcióin keresztül látja el ítélkezési feladatát. Ezekben a helyzetekben az igazságügyi miniszter, a legfőbb semmítő- és ítélőszék elnöke és a [főügyész] nem rendelkezik szavazati joggal.

(3) A magisztratúra legfelsőbb tanácsának fegyelmi ügyekben hozott határozatait a legfőbb semmítő- és ítélőszék előtt lehet megtámadni.

(4) A magisztratúra legfelsőbb tanácsa az igazságszolgáltatás függetlenségének biztosítására irányuló feladatának teljesítése céljából a rá vonatkozó sarkalatos törvényben megállapított más feladatokat is elláthat.”

21 Az alkotmány 148. cikkének (2)–(4) bekezdése a következőket írja elő:

„(2) A csatlakozás következtében – a csatlakozási okmányban foglalt rendelkezéseknek megfelelően – az Európai Unió alapító szerződéseiben foglalt rendelkezések, valamint a többi kötelező erejű közösségi szabályozás elsőbbséget élvez a nemzeti jogszabályok ellentétes rendelkezéseivel szemben.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezéseket analógia útján kell alkalmazni az Európai Unió alapító szerződéseit módosító aktusokhoz való csatlakozásra.

(4) A Parlament, Románia elnöke, a kormány és a bíróság biztosítja a csatlakozási okmányból, valamint a (2) bekezdésben foglalt rendelkezésekből eredő kötelezettségek tiszteletben tartását.”

A polgári törvénykönyv

22 A Codul civil (polgári törvénykönyv) 1381. cikkének (1) bekezdése szerint „[m]inden kár kártérítési jogosultságot keletkeztet”.

A polgári perrendtartás

23 A Codul de procedură civilă (polgári perrendtartás) 82. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha a bíróság megállapítja, hogy a fél nevében eljáró személy képviselői minőségét nem bizonyították, rövid hiánypótlási határidőt tűz ki. A hiánypótlás elmulasztása esetén a keresetet elutasítja. [...]”

24 E polgári perrendtartás 208. cikke kimondja:

„(1) A törvény kifejezetten eltérő rendelkezése hiányában az ellenkérelem kötelező.

(2) Ha az alperes a törvényben előírt határidőn belül nem nyújt be ellenkérelmet, elesik attól a jogtól, hogy bizonyítékokat és – az eljárásgátló kifogások kivételével – kifogásokat hozzon fel, kivéve, ha törvény ettől eltérően rendelkezik.”

25 A polgári perrendtartás 248. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A bíróság előzetesen az eljárási kifogásokat, valamint azon érdemi kifogásokat bírálja el, amelyek egészben vagy részben szükségtelenné teszik a bizonyításfelvételt vagy esettől függően az ügy érdemi vizsgálatát”.

A büntetőeljárás törvénykönyv

26 A Codul de procedură penală (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv) 539. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Bárki, akit a büntetőeljárás során jogellenesen fosztottak meg személyi szabadságától, szintén jogosult kártérítésre.

(2) A személyi szabadságtól való jogellenes megfosztást az esettől függően ügyészi végzésnek, a vizsgálóbíró, a kényszerintézkedésekről döntő bíró jogerős határozatának, vagy az eljáró igazságszolgáltatási szerv jogerős végzésének vagy ítéletének kell megállapítania.”

27 E törvénykönyv 541. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) Kártérítési keresetet az 538. és az 539. cikk alapján erre jogosult személy indíthat, e személy halála után a halála időpontjában az elhunyt eltartottjának minősülő személyek az eljárást folytathatják, illetve a keresetet megindíthatják.

(2) A keresetet a bírói hibát vagy a személyi szabadságtól való jogellenes megfosztást megállapító bírósági határozatnak, ügyészi végzésnek vagy az eljáró igazságszolgáltatási szerv végzésének jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül lehet megindítani.”

Az igazságszolgáltatásról szóló törvények

28 Románia – az igazságszolgáltatás függetlenségének és hatékonyságának javítása érdekében – 2004-ben, az Unióhoz való csatlakozása céljából folytatott tárgyalások keretében a következő három, „az igazságszolgáltatásról szóló törvényt” fogadta el: a 2004. június 28-i Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătoriesor și procuroriesor (a bírák és ügyészek jogállásáról szóló 303/2004. sz. törvény; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2005. szeptember 13-i 826. szám), a 2004. június 28-i Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (az igazságszolgáltatási rendszer szervezetéről szóló 304/2004. sz. törvény; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2005. szeptember 13-i 827. szám), valamint a 2004. július 1-jei Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (a magisztrátúra legfelsőbb tanácsáról szóló 317/2004. sz. törvény; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2005. szeptember 13-i 827. szám). 2017 és 2019 között ezeket a törvényeket törvényekkel és – a román alkotmány 115. cikkének (4) bekezdése alapján elfogadott – sürgősségi kormányrendeletekkel módosították.

– A 303/2004. sz. törvény

29 A 303/2004. sz. törvényt többek között az alábbiak módosították:

– a 2018. október 12-i Legea nr. 242/2018 (242/2018. sz. törvény; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2018. október 15-i 868. szám);

– a 2019. február 19-i Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7/2019 (7/2019. sz. sürgősségi kormányrendelet; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2019. február 20-i 137. szám; a továbbiakban: 7/2019. sz. sürgősségi rendelet).

30 A módosított 303/2004. sz. törvény (a továbbiakban: a módosított 303/2004. sz. törvény) 96. cikkének szövege a következő:

„(1) Az állam a vagyonával felel a bírói hibákból eredő károkért.

(2) Az állam felelőssége a törvényben meghatározott feltételekkel áll fenn, és nem helyettesíti azon bírák és ügyészek felelősségét, akik, noha már nincsenek hivatalban, feladatukat a 99^{1. cikk} értelmében rosszhiszeműen vagy súlyosan gondatlanul látták el.

(3) Bírói hiba a következő esetekben áll fenn:

a) valamely eljárásban az anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabályi rendelkezések nyilvánvaló megsértésével rendelték el valamely eljárási cselekmény végrehajtását, amely cselekmény súlyosan sérti az érintett személy jogait, szabadságait vagy jogos érdekeit, és amely olyan kárt okozott, amelyet rendes vagy rendkívüli jogorvoslati eszközzel nem lehetett orvosolni;

b) a törvénnyel vagy az eljárás során gyűjtött bizonyítékokból megállapítható tényállással nyilvánvalóan ellentétes jogerős bírósági határozatot hoztak, amely súlyosan sérti az érintett személy jogait, szabadságait vagy jogos érdekeit, és amely olyan kárt okozott, amelyet rendes vagy rendkívüli jogorvoslati eszközzel nem lehetett orvosolni.

(4) A polgári perrendtartás, a büntetőeljárás törvénykönyv, valamint más különös törvények előírhatják a bírói hibák meghatározott eseteit.

(5) A sérelmet elszenvedő fél a kár megtérítésére kizárólag az államháztartási minisztérium által képviselt állam ellen indíthat keresetet. A polgári jogi kereset elbírálására a felperes lakóhelye szerint illetékes törvényszék rendelkezik hatáskörrel.

(6) Az állam a kártérítés címén járó összeget legkésőbb a jogerős bírósági határozat közlését követő egy éven belül megfizeti.

(7) Az államháztartási minisztérium a keresetet elbíráló, a (6) bekezdés szerinti jogerős bírósági határozat közlését követő két hónapon belül kérelmet nyújt be az igazságügyi felügyelethez, hogy a módosított és egységes szerkezetben közzétett 317/2004. sz. törvény 74^{1. cikk}e szerinti eljárásnak megfelelően megállapítsák, hogy a bírói hibát a feladatát rosszhiszeműen vagy súlyosan gondatlanul ellátó bíró vagy ügyész okozta-e.

(8) Az állam az államháztartási minisztérium útján visszkereseti igényt érvényesít a bíróval vagy az ügyéssel szemben, ha az igazságügyi felügyelet (7) bekezdés szerinti jelentése és saját mérlegelése alapján úgy véli, hogy a bírói hibát az okozta, hogy a bíró vagy az ügyész a feladatát rosszhiszeműen vagy súlyosan gondatlanul látta el. A visszkereseti igény érvényesítésének határideje az igazságügyi felügyelet jelentésének közlésétől számított hat hónap.

(9) A visszkereseti igény első fokon történő elbírálására az alperes lakóhelye szerint illetékes Curtea de Apel [ítélőtábla] polgári kollégiuma rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel. Amennyiben a bíró vagy ügyész, aki ellen e keresetet indították, az adott ítéletábla vagy az amellet működő ügyészségen látja el feladatait, a visszakereseti igényt a felperes által kiválasztandó szomszédos ítéletábla előtt kell érvényesíteni.

(10) A (9) bekezdésnek megfelelően hozott határozattal szemben az Înalta Curte de Casație și Justiție [legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia] hatáskörrel rendelkező tanácsához benyújtott fellebbezésnek van helye.

(11) A magisztratúra legfelsőbb tanácsa a jelen törvény hatálybalépését követő hat hónapon belül meghatározza a bírák és ügyészek kötelező szakmai felelősségbiztosításával kapcsolatos feltételeket, határidőket és eljárásokat. A biztosítás teljes egészében a bírát vagy az ügyészt terheli, és hiánya nem késleltetheti, korlátozhatja vagy zárhatja ki a bíró vagy az ügyész kártérítési felelősségét a feladatának rosszhiszemű vagy súlyosan gondatlan ellátásával okozott bírói hibáért.”

³¹ A módosított 303/2004. sz. törvény 99^{1. cikk}e a következőképpen rendelkezik:

„(1) Valamely bíró vagy ügyész akkor jár el rosszhiszeműen, ha tudatosan megsérti az anyagi jogi vagy eljárásjogi szabályokat azzal a céllal, hogy más személynek kárt okozzon, vagy belenyugodva abba, hogy másnak kárt fog okozni.

(2) Valamely bíró vagy ügyész akkor jár el súlyos gondatlansággal, ha súlyos, vitathatatlan és nem kimenthető módon gondatlanul figyelmen kívül hagy anyagi jogi vagy eljárásjogi szabályokat.”

– A 304/2004. sz. törvény

32 A 304/2004. sz. törvényt többek között az alábbiak módosították:

- a 2018. július 20-i Legea nr. 207/2018 (207/2018. sz. törvény; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2018. július 20-i 636. szám), amely a III. cikke értelmében 2018. október 23-án lépett hatályba, és amely a 304/2004. sz. törvény „Ügyészség” címet viselő III. címének 2. fejezetét egy, az „SIII-ről” szóló és az ezen utóbbi törvény 88¹–88^{11. cikk}-ét tartalmazó 2¹. szakasszal egészítette ki;
- a 2018. október 10-i Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2018 (90/2018. sz. sürgősségi kormányrendelet; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2018. október 10-i 862. szám; a továbbiakban: 90/2018. sz. sürgősségi kormányrendelet), amely többek között módosította a 304/2004. sz. törvény 88^{2. cikk}-ének (3) bekezdését, és amely az e törvény 88³–88^{5. cikk}-étől eltérő eljárást vezetett be, az SIII vezető ügyészenek, vezetőügyész-helyettesének és ügyészei legalább egyharmadának ideiglenes kinevezése céljából;
- a 2018. október 15-i Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2018 (92/2018. sz. sürgősségi kormányrendelet; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2018. október 16-i 874. szám), amely többek között a 304/2004. sz. törvény 88^{2. cikk}-ét egy új (5) bekezdéssel egészítette ki, és módosította e törvény 88^{5. cikk}-ének (5) bekezdését;
- a 7/2019. sz. sürgősségi rendelet, amely többek között a 304/2004. sz. törvény 88^{1. cikk}-ét egy (6) bekezdéssel, valamint e törvény 88^{5. cikk}-ét a (11¹) és (11²) bekezdéssel, a 304/2004. sz. törvény 88^{8. cikk}-ének (1) bekezdését egy e) ponttal egészítette ki, továbbá módosította e törvény 88^{8. cikk}-e (1) bekezdésének d) pontját;
- a 2019. március 5-i Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției (az igazságszolgáltatás területére vonatkozó egyes normatív aktusok módosításáról és kiegészítéséről szóló 12/2019. sz. sürgősségi kormányrendelet; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2019. március 7-i 185. szám), amely többek között az igazságügyi rendészeti tisztviselők és bűnügyi rendőrök SIII-hez való kirendeléséről szóló 88¹⁰. és 88^{11. cikk}-el egészítette ki a 304/2004. sz. törvényt.

33 A módosított 304/2004. sz. törvény (a továbbiakban: a módosított 304/2004. sz. törvény) 88^{1. cikk}-e szerint:

„(1) A [legfőbb semmítő- és ítélőszék mellett működő ügyészség keretében] létrejön az [SIII], amely kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a bírák és az ügyészek – köztük a katonai bírák és ügyészek, valamint a magisztratúra legfelsőbb tanácsának tagi jogállásával rendelkező bírák és ügyészek – által elkövetett bűncselekmények miatti büntetőeljárások lefolytatására.

(2) Az [SIII] továbbra is hatáskörrel rendelkezik a büntetőeljárások lefolytatására, ha az (1) bekezdésben említett személyeken kívül más személyek ellen is folyamatban van a büntetőeljárás.

[...]

(4) Az [SIII-t] az [SIII] vezető ügyésze irányítja, akit munkájában a vezető ügyész-helyettes segít, és akiket tisztségükbe a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése nevez ki a jelen törvényben előírt feltételek mellett.

(5) A [főügyész] dönt az [SIII] és az ügyészség más szervei vagy szervezeti egységei közötti hatásköri vagy illetékességi összeütközések rendezéséről.

(6) Amennyiben a büntetőeljárás törvénykönyv vagy bármely más különös törvény az [SII] hatáskörébe tartozó bűncselekmények esetében a »hierarchiában magasabb szinten álló ügyészre« hivatkozik, úgy kell érteni, hogy az az ügyosztály vezető ügyészeire vonatkozik, az ezen ügyosztály működőképessé válását megelőzően hozott határozatok tekintetében is.”

34 E törvény 88^{2. cikk}e a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az [SII] tevékenységeit a jogszerűség, a pártatlanság és a hierarchikus ellenőrzés elve alapján végzi.

(2) Tilos az [SII]-ra] kinevezett ügyészeket megbízással vagy kirendeléssel áthelyezni.

(3) Az [SII] tevékenységeit tizenöt ügyészi tisztséggel látja el.

(4) Az [SII-n] meglévő tisztségek számát a tevékenység volumene függvényében az [SII] vezető ügyészének kérelmére a [főügyész] a magisztratúra legfelsőbb tanácsa teljes ülésének hozzájárulása alapján határozattal módosíthatja.

(5) Az ügyészek feladataik [SII] keretében történő ellátásának ideje alatt – a törvényben előírt feltételek mellett – kirendelt ügyészi jogállással rendelkeznek.”

35 Az említett törvény 88^{3. cikk}ének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Az [SII] vezető ügyészt a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése nevezi ki tisztségébe egy olyan pályázatot követően, amely a szóban forgó vezető tisztséghez kapcsolódó sajátos feladatok ellátására vonatkozó terv bemutatásából áll, amely a pályázó vezetési, hatékony erőforrás-gazdálkodási, döntéshozatali, felelősségvállalási, kommunikációs és stressztűrő képességének, feddhetetlenségének, valamint ügyészként végzett tevékenységének és az e hivatásra jellemző értékekhez, úgy mint az igazságszolgáltatás függetlenségéhez vagy a jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásához viszonyulásának értékelésére irányul.”

36 Ugyanezen törvény 88^{4. cikk}ének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„Az [SII] vezetőhelyettes ügyészt a tisztségébe az [SII] vezető ügyészének indokolt javaslatára az [SII]-re már kinevezett ügyészek közül a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése nevezi ki.”

37 A 304/2004. sz. törvény 88^{5. cikk}ének szövege a következő:

„(1) Az [SII] a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése által pályázati úton kinevezett ügyészeket alkalmaz a törvénynek megfelelően jóváhagyott létszámtervben szereplő álláshelyek keretei között három év időtartamra, legfeljebb kilenc év teljes időtartamra szóló meghosszabbítás lehetőségével.

(2) A pályázat az annak megszervezésével megbízott bizottság előtt zajlik, amelynek összetételét a 88^{3. cikk} (2) bekezdése határozza meg, és amelyben az [SII] vezető ügyésze hivatalból részt vesz.

[...]

(11) Az [SII] ügyészt tisztségébe a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése nevezi ki az üres álláshelyek keretei között a kapott összpontszámok sorrendjében.

(11¹) A pályázatok elbírálásával foglalkozó, az e cikkben előírt bizottságok tagjai nem válhatnak összeférhetetlenné, és a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülésén szavaznak.

(1²) A pályázatok elbírálásával foglalkozó, a 88^{3.}, illetve a 88^{5.} cikkben előírt bizottságok jogszerűen legalább három tag jelenlétében végzik tevékenységüket.

(12) Az [SIII] vezető és beosztott ügyészi tisztségei tekintetében a kinevezési és visszahívási eljárások, valamint e tisztségek betöltésére irányuló eljárás részletes szabályait a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése által jóváhagyott szabályzat tartalmazza.”

38 E törvény 88^{7.} cikké szerint:

„(1) Az [SIII]-re kinevezett ügyészeket a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése az [SII] vezető ügyészének indokolt kérelmére visszahívhatja, ha a tisztséghez kapcsolódó sajátos feladatokat nem megfelelően látják el, vagy ha velük szemben fegyelmi büntetést alkalmaztak.

(2) Visszahívás esetén az ügyészt visszahelyezik az eredeti ügyészségére, és azon beosztásba és ennek megfelelő illetményfokozatba kerül, amelyben ezt megelőzően volt, vagy amelybe az [SIII]-en eltöltött hivatali ideje alatt a törvényben előírt feltételek szerinti előmenetelét követően lépett.”

39 Az említett törvény 88^{8.} cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az [SII] a következő jogkörökkel rendelkezik:

- a) büntetőeljárások lefolytatása a [büntetőeljárás törvénykönyvben] előírt feltételek mellett a hatáskörébe tartozó bűncselekmények tekintetében;
- b) a bíróságokhoz fordulás annak érdekében, hogy a bíróságok tegyék meg a törvényben előírt intézkedéseket és bírálják el az a) pontban említett bűncselekményekre vonatkozó ügyeket;
- c) a hatáskörébe tartozó bűncselekményekről adatbázisok létrehozása és aktualizálása;

[...]

e) a törvényben előírt más feladatok ellátása.”

40 A 90/2018. sz. sürgősségi rendelet II. cikke értelmében:

„(1) A későbbi módosítást és kiegészítést követően egységes szerkezetben közzétett, az igazságszolgáltatási rendszer szervezetéről szóló 304/2004. sz. törvény 88^{3.}–88^{5.} cikkétől eltérve, az [SII] vezető ügyészi tisztségének és az [SIII] beosztott ügyészi tisztségeinek betöltésére szervezett pályázat lezárása és e pályázat eredményeinek jóváhagyása előtt a vezető ügyészi tisztséget és a beosztott ügyészi tisztségek legalább egyharmadát ideiglenesen fogják betölteni azon ügyészek, akik megfelelnek az e tisztségekre történő kinevezés vonatkozásában a törvényben előírt feltételeknek, és akiket a pályázat elbírálásával foglalkozó bizottság választ ki, amelynek összetételét a későbbi módosítást és kiegészítést követően egységes szerkezetben közzétett 304/2004. sz. törvény 88^{3.} cikkének (2) bekezdése szabályozza.

(2) A pályázókat az (1) bekezdésben említett, a pályázatok elbírálásával foglalkozó bizottság választja ki olyan eljárás keretében, amelyet a magisztratúra legfelsőbb tanácsának elnöke általi megindításától számított öt naptári napon belül le kell bonyolítani. A pályázatok elbírálásával foglalkozó bizottság tevékenységeit legalább három jelen lévő tag részvételével végzi.

[...]

(10) Az [SIII] működőképessé tétele érdekében a jelen sürgősségi rendelet hatálybalépésétől számított öt naptári napon belül [a főügyész] rendelkezésre bocsátja az [SIII] működéséhez szükséges emberi és anyagi erőforrásokat, így a kiegészítő ügyviteli személyzetet, rendészeti tisztviselőket és alkalmazottakat, szakértőket és a személyzet egyéb kategóriáit.

(11) Azon időponttól kezdődően, hogy az [SIII] megkezdi működését, átveszi a hatáskörébe tartozó azon ügyeket, amelyek a nemzeti korrupcióellenes igazgatóság és az ügyészség más részlegeinél vannak folyamatban, valamint átveszi a későbbi módosítást és kiegészítést követően egységes szerkezetben közzétett 304/2004. sz. törvény 88^{1.} cikkének (1) bekezdésében szereplő bűncselekményekkel kapcsolatos és az ezen ügyosztály működőképessé válása előtt lezárt ügyek ügyiratait”.

41 Ezen eltérést engedő eljárás bevezetését – a 90/2018. sz. sürgősségi kormányrendelet preambulumbekendése értelmében – a következőképpen indokolták:

„Tekintettel arra, hogy az igazságszolgáltatási rendszer szervezetéről szóló 304/2004. sz. törvény módosításáról és kiegészítéséről szóló 207/2018. sz. törvény III. cikkének (1) bekezdése értelmében »[a]z [SIII] tevékenységét a jelen törvény hatálybalépésétől számított három hónapos határidőn belül«, azaz 2018. október 23-án »megkezd«,

mivel a magisztratúra legfelsőbb tanácsa a mai napig nem folytatta le a törvényes határidőben azt az eljárást, amely arra irányul, hogy működőképessé tegyék az [SIII]-t,

tekintettel arra, hogy a törvény kifejezetten ezen ügyosztály hatáskörébe utalja a büntetőeljárások megindítását azon bűncselekmények esetében, amelyeket bírák vagy ügyészek – köztük a katonai bírák és ügyészek, valamint a magisztratúra legfelsőbb tanácsának tagi jogállásával rendelkező bírák és ügyészek – követtek el, tekintettel továbbá arra, hogy 2018. október 23-tól, amely naptól kezdve a törvény szerint az ügyosztálynak működnie kell, a nemzeti korrupcióellenes igazgatóság és más ügyészségek nem rendelkeznek majd hatáskörrel az e személyek által elkövetett bűncselekmények esetében a büntetőeljárások lefolytatására, ami súlyosan érintené az ügyosztály hatáskörébe tartozó ügyekben folyó eljárásokat és elakadást okozhatna az intézményi működésben,

tekintettel arra, hogy a hatályos törvény nem tartalmaz átmeneti szabályokat arról, hogy ténylegesen hogyan válik működőképessé az [SIII] abban az esetben, ha eltelik a 207/2018. sz. törvényben rögzített határidő, és arra, hogy szükségesnek mutatkozik egy egyszerű eljárás szabályozása tárgyában olyan sürgős jogalkotási intézkedések elfogadása, amelyek eltérnek a későbbi módosítást és kiegészítést követően egységes szerkezetben közzétett 304/2004. sz. törvény 88³–88^{5.} cikkétől az ügyosztály vezető ügyészének, vezetőhelyettes ügyészének és legalább az ügyészei egyharmadának ideiglenes kinevezése érdekében, ami lehetővé teszi az ügyosztály számára, hogy működőképessé váljon a törvényben rögzített határidőben, azaz 2018. október 23-án,

mivel a bemutatott helyzet olyan rendkívüli helyzet, amelynek szabályozása nem tűr halasztást.”

– A 317/2004. sz. törvény

42 A 317/2004. sz. törvényt többek között az alábbiak módosították:

– a 2018. szeptember 5-i Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2018 (77/2018. sz. sürgősségi kormányrendelet; *Monitorul Oficial al României*, 2018. szeptember 5-i 767. szám; a továbbiakban: 77/2018. sz. sürgősségi rendelet), amely – I. cikke értelmében – a (7) és a (8) bekezdéssel egészítette ki a 317/2004. sz. törvény 67. cikkét;

- a 2018. október 4-i Legea nr. 234/2018 (234/2018. sz. törvény; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2018. október 8-i 850. szám), amely többek között a 317/2004. sz. törvény 65. és 67. cikkét módosította, és azt a 74^{1. cikk}-el egészítette ki;
- a 7/2019. sz. sürgősségi kormányrendelet.

43 A 317/2004. sz. törvény – 234/2018. sz. törvény hatálybalépése előtti változata – 65. cikkének (1)–(3) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„(1) A magisztratúra legfelsőbb tanácsán belül az igazságügyi felügyelőség átszervezése útján létrejön az igazságügyi felügyelet mint önálló jogi személyiséggel rendelkező, bukaresti székhelyű szerv.

(2) Az igazságügyi felügyelet élén a vezető felügyelő áll, akit vezetőfelügyelő-helyettes segít; a vezető felügyelőt és a vezetőfelügyelő-helyettest egyaránt a magisztratúra legfelsőbb tanácsa által szervezett pályázat alapján nevezik ki.

(3) Az igazságügyi felügyelet a működési függetlenség elvének megfelelően jár el, és a törvényben meghatározott feltételek alapján kinevezett igazságügyi felügyelők útján ellátja a tevékenységi körébe tartozó elemzési és ellenőrzési feladatokat.”

44 E törvény 67. cikkének szövege a következő volt:

„(1) A vezető felügyelőt és a vezetőfelügyelő-helyettest a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése nevezi ki a hivatalban lévő igazságügyi felügyelők közül egy olyan pályázatot követően, amely a szóban forgó vezető tisztséghez kapcsolódó sajátos feladatok ellátásra vonatkozó terv bemutatásából, a pályázó vezetési, kommunikációs, emberi erőforrásokra vonatkozó ismereteit, döntéshozatali, felelősségvállalási és stressztűrő képességét felmérő írásbeli vizsgából, valamint pszichológiai vizsgálatból áll.

(2) A pályázatot a magisztratúra legfelsőbb tanácsa bonyolítja le a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése által hozott [...] határozatnak megfelelően jóváhagyott szabályzat alapján.

(3) A vezető felügyelői és vezetőfelügyelő-helyettesi tisztségekre vonatkozó pályázatok lebonyolítását legalább három hónappal azok határideje előtt ki kell hirdetni.

(4) A vezető felügyelői és a vezetőfelügyelő-helyettesi megbízások három évre szólnak, és csak egy alkalommal hosszabbíthatók az (1) bekezdés rendelkezéseinek tiszteletben tartása mellett.

(5) A vezető felügyelőt és vezetőfelügyelő-helyettest a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése visszahívhatja a funkciójából abban az esetben, ha nem vagy nem megfelelően teljesítik vezetői feladataikat. A visszahívásról a 68. cikkben előírt éves belső ellenőrzési jelentés alapján kell határozni.

(6) A magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése által a visszahívásról hozott határozat ellen a határozat közlését követő tizenöt napon belül az Înalta Curte de Casație și Justiție [legfőbb semmítő- és ítélőszék] közigazgatási és adóügyi tanácsánál fellebbezést lehet benyújtani. A fellebbezés felfüggeszti a magisztratúra legfelsőbb tanácsa által hozott határozat végrehajtását. A fellebbezést elbíráló határozat végleges.

(7) Ha az igazságügyi felügyelet vezető felügyelői vagy – adott esetben – a vezetőfelügyelő-helyettesi tisztsége a megbízás lejártával megüresedik, e tisztség helyettesítését azon vezető felügyelő vagy – adott esetben – azon vezetőfelügyelő-helyettes látja el, akinek a megbízása lejárt, azon időpontig, ameddig e tisztséget a törvény feltételei szerint betöltik.

(8) Ha a vezető felügyelő megbízatása a megbízatás lejártán kívüli más okból szűnik meg, e tisztség helyettesítését a vezetőfelügyelő-helyettes látja azon időpontig, ameddig e tisztséget a törvény feltételei szerint betöltik. Ha a vezetőfelügyelő-helyettes megbízatása a megbízatás lejártán kívüli más okból szűnik meg, e tisztség helyettesítését a vezető felügyelő által kinevezett igazságügyi felügyelő látja azon időpontig, ameddig e tisztséget a törvény feltételei szerint betöltik.”

45 A 317/2004. sz. törvény 234/2018. törvényből eredő 74^{1. cikk}e értelmében:

„(1) Az államháztartási minisztérium kérésére az igazságügyi felügyelet – a később módosított és kiegészített, egységes szerkezetben közzétett 303/2004. sz. törvény 96. cikkében előírt esetekben és határidőkön belül – vizsgálatokat folytat annak meghatározása céljából, hogy a bíró vagy az ügyész által elkövetett bírói hiba a bíró vagy az ügyész feladatainak rosszhiszemű, vagy súlyosan gondatlan ellátása miatt következett-e be.

(2) Az (1) bekezdésben előírt vizsgálatot a kérelem időpontjától számított 30 napon belül le kell zárni. A vezetőfelügyelő megfelelő indokok fennállása esetén hat hónappal meghosszabbíthatja ezt a határidőt. A vizsgálat maximális időtartama nem haladhatja meg a 120 napot.

(3) A vizsgálatot (az érintett személy által betöltött funkciótól függően) három bíróból, igazságügyi felügyelőből, vagy három ügyészből, igazságügyi felügyelőből álló bizottság folytatja le. Ha az ügyben bírák és ügyészek egyaránt érintettek, két bizottság jön létre azzal a céllal, hogy – az érintett személyek által betöltött funkciótól függően – eltérően vizsgálja meg a tényállást.

(4) A vizsgálatok keretében a vizsgálat alatt álló bírák és ügyészek kötelesek megjelenni a tárgyaláson; a részvétel vagy a nyilatkozattétel megtagadásának tényét megfelelően rögzítik a jegyzőkönyvben, és ezek megtagadása egyáltalán nem akadályozza a vizsgálatok lefolytatását. Az érintett bíró vagy ügyész jogosult megismerni a vizsgálati eljárásban végzett összes cselekményt, és mentő bizonyítást kérni. A vizsgálatot végző személyek az e vizsgálatokat szükségessé tevő ügyben érintett minden más személyt meghallgathatnak.

(5) A lefolytatott vizsgálatokról és a gyűjtött bizonyítékokról jelentés készül, hogy az igazságügyi felügyelet meghatározhassa, hogy a bíró vagy az ügyész rosszhiszeműen vagy súlyosan gondatlanul járt-e el, ami így hibát eredményezett.

(6) Az (1) bekezdésben előírt vizsgálatokat akkor is el kell végezni, ha a bíró vagy az ügyész már nincs hivatalban.

(7) A jelentést megküldik az államháztartási minisztérium, valamint az érintett bíró vagy ügyész számára.

(8) Az (5) bekezdésben előírt jelentést a vezetőfelügyelőnek jóvá kell hagynia. A vezetőfelügyelő egyetlen alkalommal – indokolás mellett – további vizsgálatok elvégzését is elrendelheti. A bizottságnak ezt a további vizsgálatot a vezetőfelügyelő általi elrendelésüktől számított 30 napon belül le kell folytatnia.”

46 A 77/2018. sz. sürgősségi rendelet II. cikke pontosítja a következőket:

„A később módosított és a jelen sürgősségi rendelettel kiegészített, egységes szerkezetben közzétett 317/2004. sz. törvény 67. cikkének (7) bekezdésében szereplő rendelkezéseket kell alkalmazni azon helyzetekben is, amelyekben az igazságügyi felügyelet vezető felügyelői vagy – adott esetben – a vezetőfelügyelő-helyettesi tisztsége az e sürgősségi rendelet hatálybalépésekor nincs betöltve.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Az alapjogviták közös elemei

- 47 Az alapjogviták Romániában az igazságszolgáltatás és a korrupció elleni küzdelem széleskörű reformja folytatásának keretében illeszkednek, amely reformot uniós szinten 2007 óta követnek nyomon, Romániának az Európai Unióhoz való csatlakozása alkalmával, a 2006/928 határozattal létrehozott együttműködési és ellenőrzési mechanizmus (a továbbiakban: MCV) alapján.
- 48 2017 és 2019 között a román jogalkotó több alkalommal módosította a 303/2004., a 304/2004. és a 317/2004. sz. törvényt. Az alapeljárások felperesei vitatják, hogy e módosítások némelyike, és különösen az igazságügyi felügyelet szervezetét (C-83/19. sz. ügy), az ügyészség keretében az SIIJ létrehozását (a C-127/19., C-195/19., C-291/19. és C-355/19. sz. ügyek), valamint a bírák személyes felelősségének rendszerét (C-397/19. sz. ügy) érintő módosítások összeegyeztethetők lennének az uniós joggal.
- 49 Kereseteik alátámasztása céljából az alapeljárások felperesei a Bizottság által az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett, a Románia által az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében elért haladásról szóló, 2017. január 25-i jelentésre (COM(2017) 44 final; a továbbiakban: 2017. januári MCV-jelentés), 2017. november 15-i jelentésre (COM(2017) 751 final) és 2018. november 13-i jelentésre (COM(2018) 851 final; a továbbiakban: 2018. novemberi MCV-jelentés), a Jog a Demokráciáért Európai Bizottságnak (Velencei Bizottság) a bírák és ügyészek jogállásáról szóló 303/2004. sz. törvény, az igazságszolgáltatási rendszer szervezetéről szóló 304/2004. sz. törvény és a magisztratúra tanácsáról szóló 317/2004. sz. törvény módosítására irányuló tervezetekről szóló, 2018. október 20-i 924/2018. sz. véleményére [(CDL-AD(2018)017], a Korrupció Elleni Államok Csoportjának (GRECO) a Romániáról szóló, 2018. március 23-án elfogadott jelentésére [Greco-AdHocRep(2018)2], az Európai Bírák Konzultatív Tanácsának (CCJE) 2019. április 25-i véleményére [CCJE-BU(2019)4], valamint az Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsának 2019. május 16-i véleményére [CCPE-BU(2019)3] hivatkoznak. A felperesek szerint ugyanis ezek a jelentések és vélemények bírálják a Románia által 2017 és 2019 között elfogadott rendelkezéseket a korrupció elleni küzdelem hatékonyságára, valamint az igazságszolgáltatás függetlenségének garanciájára tekintettel, és ajánlásokat fogalmaznak meg e rendelkezések módosítása, felfüggesztése vagy visszavonása céljából.
- 50 A kérdést előterjesztő bíróságok számára e tekintetben nem egyértelmű az MCV jellege és joghatásai, valamint a Bizottság által az MCV alapján készített jelentések hatálya. Lényegében megjegyzik, hogy a csatlakozási okmány 37. és 38. cikke alapján létrehozott MCV célja az igazságszolgáltatás szervezete és a korrupció elleni küzdelem terén Romániában végrehajtott reformok elégtelenségének orvoslása azzal a céllal, hogy ez az állam teljesíthesse a tagállami jogállásból eredő kötelezettségeket. Hozzáfűzik, hogy a Bizottság által az MCV alapján készített jelentések célja többek között az, hogy irányítsák a román hatóságok által megtett erőfeszítéseket, és konkrét követelményeket és ajánlásokat fogalmazzanak meg. Az említett bíróságok szerint a mechanizmus tartalmának, jogi jellegének és időtartamának a csatlakozási szerződés hatálya alá tartozónak kellene minősülnie, ily módon pedig az e jelentésekben megfogalmazott követelményeknek kötelezőnek kellene lenniük Romániára nézve.
- 51 Ezzel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróságok kiemelik a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság, Románia) több, az e kérdésekkel foglalkozó ítéletét, köztük a 2018. március 6-i 104. sz. ítéletet. Ezen ítélet szerint az uniós jog nem élvez elsőbbséget a román alkotmányos renddel szemben, a 2006/928 határozat pedig nem képezhet referencianormát az alkotmány 148. cikke szerinti alkotmányossági vizsgálat keretében, mivel ezt a határozatot Romániának az Unióhoz való csatlakozását megelőzően fogadták el, és azt a Bíróság nem értelmezte azt illetően, hogy tartalma, jogi jellege és időtartama a csatlakozási szerződés hatálya alá tartozik-e.

A C-83/19. sz. ügy

- 52 2018. augusztus 27-én nyilvántartásba vett kérelmében a romániai bírák fóruma azzal a kéréssel fordult az igazságügyi felügyelethez, hogy közölje a 2014 és 2018 közötti időszakban végzett tevékenységére, konkrétan pedig a megindított fegyelmi eljárások számára, azok megindításának okaira, valamint kimenetelükre, továbbá az igazságügyi felügyelet és a Serviciul Român de Informații (román hírszerzési szolgálat) közötti együttműködési megállapodásra és e szolgálatnak a lefolytatott vizsgálatokban való részvételére vonatkozó statisztikai információkat.
- 53 Mivel a romániai bírák fóruma úgy vélte, hogy az igazságügyi felügyelet – azzal, hogy csak részlegesen válaszolt erre a közérdekű információkkal kapcsolatos kérelemre – nem teljesítette a törvényben előírt kötelezettségeit, 2018. szeptember 24-én keresettel fordult a Tribunalul Olthoz (Olt megyei törvényszék, Románia), hogy kötelezze az igazságügyi felügyeletet a szóban forgó információk közzétételére.
- 54 2018. október 26-án az igazságügyi felügyelet ellenkérelmet nyújtott be e bírósághoz, amelyben kijelentette, hogy a romániai bírák fóruma által a 2001. október 12-i Lege nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public-ra (a közérdekű információkhoz való szabad hozzáférésről szóló 544/2001. sz. törvény; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2001. október 23-i 663. szám) alapított alanyi jogok nem sérültek, és hogy a kérelmet el kell utasítani. Az ellenkérelmet az igazságügyi felügyelet vezetőfelügyelőjeként eljárva L. Netejoru írta alá.
- 55 Válaszában a romániai bírák fóruma kifogást emelt, amelyet arra alapított, hogy az ellenkérelmet aláíró személy nem igazolta, hogy jogosult az igazságügyi felügyelet nevében eljárni. A romániai bírák fóruma kifejtette, hogy noha L. Netejorut 2015. szeptember 1-jétől valóban az igazságügyi felügyelet vezetőfelügyelőjévé nevezte ki a magisztratúra legfelsőbb tanácsa teljes ülésének 2015. június 30-i határozata, három évre szóló megbízatása 2018. augusztus 31-én, azaz az ellenkérelem benyújtása előtt lejárt.
- 56 A romániai bírák fóruma szerint kétségtelen, hogy a módosított 317/2004. sz. törvény 67. cikkének (7) bekezdésében szereplő rendelkezések előírják, hogy ha az igazságügyi felügyelet vezető felügyelői tisztsége a megbízatás lejártával megüresedik, e tisztség helyettesítését az a vezetőfelügyelő látja el, akinek a megbízatása lejárt, azon időpontig, ameddig e tisztséget a törvény feltételei szerint betöltik. A 77/2018. sz. sürgősségi rendeletből eredő e rendelkezések azonban alkotmányellenesek, mivel sértik a magisztratúra legfelsőbb tanácsának az alkotmány 133. cikkének (1) bekezdésében előírt, az igazságszolgáltatás függetlenségét biztosító szervként betöltött szerepéből eredő, az igazságügyi felügyelet vezetőfelügyelőjének és vezetőfelügyelő-helyettesének az e tisztségek megüresedése esetén történő kinevezésére, valamint az e funkciók helyettesítésének biztosításával megbízott személyek kijelölésére irányuló hatásköreit. Egyebekben ezt a sürgősségi rendeletet azzal a céllal fogadták el, hogy lehetségessé váljon meghatározott személyek kinevezése, amint az az említett rendelet indokolásából kitűnik.
- 57 A romániai bírák fóruma hozzáfűzte, hogy figyelemmel az igazságügyi felügyelet vezetőfelügyelőjének és vezetőfelügyelő-helyettesének kiterjedt hatásköreire, a 77/2018. sz. sürgősségi rendelet figyelmen kívül hagyja a bírák függetlenségének elvét, amelynek garanciája – a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében – a hivatásuk velejárója, és amelyet az EUSZ 19. cikk értelmében kötelező biztosítani, amit a 2018. novemberi MCV-jelentés megerősít. A vezetőfelügyelő és a vezetőfelügyelő-helyettes ugyanis hatáskörrel rendelkezik az igazságügyi felügyelők kiválasztásának ellenőrzésére, a vezetői feladatokat ellátó igazságügyi felügyelők kinevezésére, a felügyeleti tevékenység ellenőrzésére, valamint a fegyelmi eljárás megindítására.

- 58 A romániai bírák fóruma ebből azt a következtetést vonta le, hogy az igazságügyi felügyelet vezetőfelügyelői tisztségébe alkotmányellenes és az uniós joggal ellenes rendelkezések alapján kinevezett személy által aláírt ellenkérelmet – a polgári perrendtartás releváns rendelkezéseinek megfelelően – el kell távolítani az iratok közül.
- 59 Az igazságügyi felügyelet azt válaszolta, hogy L. Netejoru – a magisztratúra legfelsőbb tanácsa teljes ülésének 2015. június 30-i határozata, valamint a 317/2004. sz. törvény 67. cikkének (7) bekezdése alapján – jogszerűen látta el a képviselőségét.
- 60 A Tribunalul Olt (Olt megyei törvényszék) rámutat, hogy a romániai bírák fóruma által előadott megfontolások azt a kérdést vetik fel, hogy az igazságszolgáltatás függetlenségének követelménye arra kötelezi-e a tagállamokat, hogy tegyék meg az uniós jog hatálya alá tartozó területeken a hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükséges intézkedéseket, és konkrétan, hogy garantálják a bírakkal szembeni fegyelmi eljárások függetlenségét, az ilyen eljárások lefolytatására gyakorolt politikai befolyással kapcsolatos összes kockázat, például azon kockázatok kiküszöbölésével, amelyek az ezen eljárás lefolytatásával megbízott szerv vezetőinek a kormány általi közvetlen – és akár ideiglenes – kinevezéséből adódhatnak.
- 61 Ebben a kontextusban fontos tisztázni a Bizottság által az MCV alapján készített jelentések jogállását és joghatásait azért, hogy a kérdést előterjesztő bíróság határozatot tudjon hozni az arra alapított eljárási kifogásról, hogy az ellenkérelmet aláíró személy nem rendelkezett jogosultsággal arra, hogy képviselje az alapeljárás alperesét, valamint arról, hogy hogyan kell ezt az ellenkérelmet és az e fél által hivatkozott bizonyítékokat és kifogásokat kezelni. Amennyiben a Bíróság azt állapítaná meg, hogy az MCV kötelező erejű, és hogy az elsődleges uniós joggal ellentétes a 77/2018. sz. sürgősségi rendeletben szereplőkhöz hasonló rendelkezések elfogadása, az igazságügyi felügyelet képviselőségét – az ellenkérelem benyújtásának időpontjában – annak ellenére jogalap nélkül nyújtották be, hogy a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése később elfogadott egy, az L. Netejorunak az igazságügyi felügyelet vezetőfelügyelői tisztségébe való kinevezéséről szóló határozatot.
- 62 E körülmények között határozott úgy a Tribunalul Olt (Olt megyei törvényszék), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A [2006/928] határozattal létrehozott [MCV-t] valamely európai uniós intézmény EUMSZ 267. cikk értelmében vett jogi aktusának kell-e tekinteni, amely a[Bíróság] által értelmezhető?
- 2) A [csatlakozási] szerződés hatálya alá tartozik-e a [2006/928] határozattal létrehozott [MCV] tartalma, jellege és időtartama? Az említett mechanizmus keretében készült jelentésekben megfogalmazott követelmények kötelező jellegűek-e Romániára nézve?
- 3) Úgy kell-e értelmezni az [EUSZ] 19. [cikk] (1) bekezdésének második albekezdését, hogy az arra kötelezi a tagállamokat, hogy hozzák meg azokat az intézkedéseket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek, nevezetesen a román bírókkal szembeni független fegyelmi eljárás garanciáit, megszüntetve minden olyan kockázatot, amely az ilyen eljárások lefolytatása feletti politikai befolyással kapcsolatos, mint például az [igazságügyi felügyelet] igazgatóságának kormány általi közvetlen kinevezése, még ideiglenes jelleggel is?
- 4) Úgy kell-e értelmezni az [EUSZ] 2. cikk[e]t, hogy a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk a jogállamiság kritériumait, amelyeket a [2006/928] határozattal létrehozott [MCV] keretében készült jelentések is megkövetelnek, az [igazságügyi felügyelet] igazgatóságának kormány általi, akár ideiglenes jellegű közvetlen kinevezésére vonatkozó eljárások esetében is?”

- 63 Az igazságügyi felügyelet kérelmére a Curtea de Apel Craiova (craiovai ítélőtábla, Románia) 2019. február 8-i végzésével visszautalta az alapügyet a Tribunalul Mehedințihez (Mehedinți megyei törvényszék, Románia), a lefolytatott eljárási cselekményeket azonban fenntartotta.
- 64 E körülmények között 2019. február 12-i végzésével a Tribunalul Olt (Olt megyei törvényszék) úgy határozott, hogy megállapítja hatáskörének hiányát az alapügyben, átadja az iratokat a Tribunalul Mehedinți-nek (Mehedinți megyei törvényszék), és tájékoztatja a Bíróságot erről a körülményről, pontosítva, hogy továbbra is ez az utóbbi jár el az előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel kapcsolatban.

A C-127/19. sz. ügy

- 65 2018. december 13-án a romániai bírák fóruma és a mozgalom az ügyészek jogállásának védelmére keresetet indított a Curtea de Apel Pitești (pitești ítélőtábla, Románia) előtt, amelyben a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése által elfogadott, az SIIJ vezető ügyészeinek kinevezésére és visszahívására vonatkozó szabályzat, illetve az ezen ügyosztály beosztott ügyészeinek kinevezésére és visszahívására, valamint az ügyészi tisztség folytatására vonatkozó szabályzat jóváhagyásáról szóló, 2018. szeptember 19-i 910. és 911. sz. határozat megsemmisítését kérte. Keresetük alátámasztására ezen egyesületek arra hivatkoztak, hogy az említett határozatok sértik többek között a román alkotmány 148. cikkét, amely szerint Románia köteles tiszteletben tartani az azon szerződésekből eredő kötelezettségeket, amelyeknek részes fele.
- 66 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az alapeljárásban szóban forgó határozatok normatív jellegű közigazgatási jogi aktusokat képeznek, és hogy azokat a módosított 304/2004. sz. törvény 88^{5. cikk}-ének – a 207/2018. sz. törvényből eredő – (12) bekezdése alapján fogadták el. Az SIIJ létrehozását illetően a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) a 2018. január 23-i 33. sz. ítéletében elutasította az annak megállapítására irányuló kifogásokat, hogy az SIIJ létrehozása ellentétes az uniós joggal, ekként pedig a román alkotmány 148. cikkéből eredő követelményekkel, mivel egyetlen kötelező erejű uniós jogi aktusra sem lehetett érvényesen hivatkozni e kifogások alátámasztása céljából.
- 67 Az alapeljárások felperesei azonban – akik a jelen ítélet 49. pontjában említett jelentésekre és véleményekre hivatkoznak – úgy vélik, hogy az uniós joggal, különösen az MCV-ből eredő követelményekkel ellentétes az SIIJ mint olyan létrehozása, a működésére, valamint az ügyészek kinevezésére és visszahívására vonatkozó részletes szabályokhoz hasonlóan.
- 68 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy jóllehet az MCV alapján és a Bizottság által az e mechanizmus keretében készített jelentések alapján olyan kötelezettség keletkezik, amelyet a román államnak teljesítenie kell, ez a kötelezettség a hatóságokra, így a magisztratúra legfelsőbb tanácsára nézve is kötelező, amennyiben az a jelen ítélet 65. pontjában említetthez hasonló másodlagos szabályozást fogad el, továbbá az kötelező a nemzeti bíróságokra nézve is. A Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) jelen ítélet 66. pontjában említett ítélkezési gyakorlatának alakulására figyelemmel azonban az alapjogvita eldöntéséhez tisztázni kell az MCV, valamint az MCV alapján elfogadott jelentések jellegét és joghatásait.
- 69 A kérdést előterjesztő bíróságnak emellett kétségei vannak azt a kérdést illetően, hogy az uniós jog elveivel – és különösen a jogállamiság, a lojális együttműködés, valamint a bírák függetlenségének elvével – ellentétes-e az SIIJ-re vonatkozó nemzeti szabályozás. Az SIIJ-vel ugyanis vissza lehet élni azzal a céllal, hogy a szakosodott ügyészekről elvonjanak a korrupció elleni küzdelem területén folyamatban lévő bizonyos érzékeny ügyeket, ekként pedig veszélyeztessék e küzdelem hatékonyságát.

- 70 E körülmények között határozott úgy a Curtea de Apel Pitești (pitești ítélőtábla), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A [2006/928] határozattal létrehozott [MCV-t] valamely európai uniós intézmény EUMSZ 267. cikk értelmében vett jogi aktusának kell-e tekinteni, amely a[Bíróság] által értelmezhető?
  - 2) A [csatlakozási] szerződés hatálya alá tartozik-e a [2006/928] határozattal létrehozott [MCV] tartalma, jellege és időtartama? Az említett mechanizmus keretében készült jelentésekben megfogalmazott követelmények kötelező jellegűek-e Romániára nézve?
  - 3) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUSZ 2. cikket, hogy Románia azon kötelezettsége, hogy tiszteletben kell tartania a [2006/928] határozattal létrehozott [MCV] keretében készült jelentésekben előírt követelményeket, a jogállamiság elveinek tiszteletben tartására vonatkozó tagállami kötelezettség körébe tartozik-e?
  - 4) Az EUSZ 2. cikkel, különösen pedig a jogállamiság értékeinek tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséggel ellentétes-e az olyan jogszabály, amellyel a [legfőbb semmitő- és ítélőszék mellett működő ügyészség] keretében [az SIIJ-t] hozt[á]k létre és szervezt[é]k meg, azon lehetőség miatt, hogy közvetett nyomás gyakorolható a magisztrátusokra?
  - 5) Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és a[Charta] 47. cikke által biztosított, a[Bíróság] ítélkezési gyakorlatának (2018. február 27-i Associação Sindies dos Juíes ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117) megfelelő értelmezés szerinti bírói függetlenség elvével ellentétes-e a [legfőbb semmitő- és ítélőszék mellett működő ügyészség] keretében [az SIIJ] létrehozása, tekintettel az említett ügyosztály keretében részt vevő ügyészek kinevezésének/visszahívásának részletszabályaira, az ezen ügyosztály keretében a tisztségek folytatásának részletszabályaira, valamint a hatáskör meghatározásának módjára az ezen ügyosztály keretében meglévő tisztségek alacsony számával összefüggésben?”
- 71 A Bírósághoz 2020. július 1-jén beérkezett 2020. június 15-i levelében a Curtea de Apel Pitești (pitești ítélőtábla) tájékoztatta a Bíróságot, hogy a magisztrátúra legfelsőbb tanácsának kérelmére az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmitő- és ítélőszék) 2019. június 10-i végzésével visszautalta az alapügyet a Curtea de Apel Alba Iuliához (gyulafehérvári ítélőtábla, Románia). Ebben a levélben az ítélőtábla pontosította, hogy a Curtea de Apel Pitești (pitești ítélőtábla) által elvégzett eljárási cselekményeket fenntartják.

A C-195/19. sz. ügy

- 72 PJ a Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla, Románia) mellett működő ügyészségnél feljelentést tett QK ellen hivatali visszaélés miatt. E feljelentés alátámasztása céljából PJ azt állította, hogy QK bíróként eljárva követte el ezt a bűncselekményt azáltal, hogy megalapozatlanként utasított el egy, a költségvetési hivatallal fennálló adóügyi jogvitával kapcsolatos kérelmet anélkül, hogy eleget tett volna a törvényben előírt azon kötelezettségének, amely szerint határozatát a kihirdetést követő 30 napos határidőn belül meg kell indokolnia. PJ azt is állította, hogy az indokolás hiánya megakadályozta abban, hogy e határozattal szemben jogorvoslattal éljen.
- 73 Miután a feljelentés kezelésével megbízott ügyész 2018. szeptember 28-i végzésében először úgy határozott, hogy büntetőeljárást indít QK-val szemben, végül 2018. október 1-jei végzésében a hivatali visszaélés bizonyítottságának hiányában megszüntette az eljárást.
- 74 2018. október 18-án PJ panaszt nyújtott be e végzés ellen.

- 75 2018. október 24-én a módosított 304/2004. sz. törvény 88^{1. cikk}ében szereplő, a 207/2018. sz. törvény III. cikkével összefüggésben értelmezett rendelkezéseknek megfelelően a Curtea de Apel București (bukaresti ítéltábla) mellett működő ügyészség visszautalta a panaszt az SIIJ-hez, mivel az a bírói kar egyik tagjára vonatkozott.
- 76 Mivel ezen ügyosztály vezetőügyész-helyettese megalapozatlanként utasította el a panaszt, PJ keresetet indított a Curtea de Apel București (bukaresti ítéltábla) előtt.
- 77 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy amennyiben helyt adna PJ keresetének, vissza kellene utalnia az ügyet az SIIJ-hez, így felmerül a kérdés, hogy az ezen ügyosztályt létrehozó nemzeti szabályozás megfelel-e az uniós jognak. Az e kérdésre adott nemleges válasz esetén meg kellene állapítania az SIIJ által az alapeljárásban elkészített valamennyi irat semmisségét. A Bíróság értelmezését az ügyészség PJ feljelentésére hatáskörrel rendelkező szervezeti egységének kijelölése során is figyelembe kell vennie.
- 78 Ebben a kontextusban – a 2018. novemberi MCV-jelentés következtetéseire tekintettel – fontos kérdéseket feltenni az MCV joghatásairól, mivel abban az esetben, ha ez a mechanizmus kötelező erejű lenne Romániára nézve, a nemzeti jognak az SIIJ létrehozásával kapcsolatos rendelkezéseit fel kellene függeszteni. Általánosabban, és függetlenül az említett mechanizmus kötelező jellegétől, felmerül az a kérdés, hogy az EUMSZ 67. cikk (1) bekezdésével, valamint az EUSZ 2. cikk első mondatával és az EUSZ 9. cikk első mondatával ellentétes-e az SIIJ-hez hasonló olyan ügyosztály létrehozása, amely kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az ügyészek vagy bírák által elkövetett bármilyen bűncselekmény nyomozására. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy teljes mértékben osztja a Velencei Bizottság jelen ítélet 49. pontjában említett véleményében szereplő értékeléseket.
- 79 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy – figyelemmel a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) jelen ítélet 51. pontjában említett ítélkezési gyakorlatára – fennáll annak komoly kockázata, hogy a Bíróság által az e kérdésekre adott válaszokat a belső jogban nem fognak joghatással bírni.
- 80 E körülmények között határozott úgy a Curtea de Apel București (bukaresti ítéltábla), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A [2006/928] határozattal létrehozott [MCV] és az említett mechanizmus keretében készült jelentésekben megfogalmazott követelmények kötelező jellegűek-e a román államra nézve?
- 2) Az EUMSZ 67. cikk (1) bekezdésével, valamint az EUSZ 2. cikk első mondatával és az EUSZ 9. cikk első mondatával ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely olyan ügyészségi ügyosztályt hoz létre, amely kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a bírák vagy ügyészek által elkövetett bármilyen bűncselekmény nyomozására?
- 3) Az [...] uniós jog elsőbbségének elvével – amint azt az 1964. július 15-i Costa ítélet, 6/64, EU:C:1964:66, és a Bíróság későbbi állandó ítélkezési gyakorlata megfogalmazta – ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amely megengedi egy olyan igazságügy-politikai intézménynek, mint amilyen a Curtea Constituțională [alkotmánybíróság], hogy a fent említett elvet megsértse olyan határozatokkal, amelyek ellen nem lehet jogorvoslással élni?”

A C-291/19. sz. ügy

- 81 2015 decemberében és 2016 februárjában SO feljelentés tett több ügyésszel és bírával szemben hivatali visszaélés és bünszervezetben való részvétel miatt. Ezeket a feljelentéseket a Direcția Națională Anticorupție (DNA) (nemzeti korrupcióellenes igazgatóság, Románia) korrupciós bűncselekményekhez

hasonló bűncselekmények elleni küzdelemmel foglalkozó ügyosztálya vette nyilvántartásba, amely az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék) mellett működő ügyészség alatt működik.

- 82 2017. szeptember 8-i végzésében az ezen ügyosztályon hatáskörrel rendelkező ügyész elrendelte az említett feljelentések lezárását. Az e végzéssel szemben benyújtott panaszt az említett ügyosztály vezető ügyésze 2017. október 20-i végzésében elutasította.
- 83 SO e végzésekkel szemben keresetet indított a Curtea de Apel Constanța (konstancai ítélőtábla, Románia) előtt. Miután ez az ítélőtábla megállapította illetékességének hiányát, a keresetet áttették a Curtea de Apel Brașovhoz (brassói ítélőtábla, Románia).
- 84 Ezen eljárás keretében az ügyészséget eredetileg a DNA brassói területi egységének ügyésze képviselte. 2019. március 1-jétől – az igazságszolgáltatási rendszer keretében elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos illetékesség vonatkozásában sorra kerülő jogszabályi módosítások miatt az ügyészség képviselőjét a Curtea de Apel Brașov (brassói ítélőtábla) mellett működő ügyészség egyik ügyésze látta el.
- 85 Ez a bíróság pontosítja, hogy az alapeljárásbeli eljárás lefolytatása – a büntetőeljárás és a bírósági eljárás szakaszában egyaránt – az SIIJ ügyészeinek részvételét vonja maga után, amennyiben ha e bíróságnak azt kellene megállapítania, hogy az SO által benyújtott kereset megalapozott, ezen ügyosztály elé kellene visszautalni az ügyet a büntetőeljárás lefolytatása céljából. Ily módon az említett bíróság úgy véli, hogy meg kell vizsgálni az SIIJ-t létrehozó nemzeti rendelkezéseknek az uniós jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségét.
- 86 E tekintetben azonban a kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt a 2006/928 határozat és az e határozattal létrehozott MCV jogi hatályával kapcsolatos kérdést tesz fel. Emellett megjegyzi, hogy a 2017. januári és 2018. novemberi MCV-jelentés, valamint az e jelentésekben hivatkozott többi jelentés és vélemény erőteljesen bírálta az SIIJ létrehozását. Így abban az esetben, ha az MCV kötelező erejű lenne Romániára nézve, azt kellene megállapítania, hogy az ezen ügyosztályt létrehozó nemzeti rendelkezéseket fel kell függeszteni.
- 87 Ezután – és mindenestre – a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy az SIIJ létrehozása megfelel-e az uniós jogrend alapjául szolgáló elveknek, így a jogállamiság, a lojális együttműködés és a bírák függetlensége elvének. Ezen utóbbit illetően hangsúlyozza, hogy mivel a valamely bíróval szembeni büntetőeljárás megindítása a bíró felfüggesztéséhez vezethet, az SIIJ-t – tekintettel szervezetére és működésére – a bírák függetlenségére esetlegesen nyomást gyakorló tényezőként lehetne érzékelni.
- 88 Ezen túlmenően, az SIIJ vezető ügyészenek és tizennégy ügyészenek kinevezésére irányadó részletes szabályok nem képeznek elegendő garanciát a pártatlanság követelményét illetően, ami hatással járhat az SIIJ tevékenységének végzésére. E tekintetben a 304/2004. sz. törvénynek a 7/2019 sürgősségi rendelettel bevezetett legutóbbi módosításai a gyakorlatban azzal a hatással járnak, hogy az SIIJ-t a főügyész jogkörén kívül helyezik.
- 89 A kérdést előterjesztő bíróság hozzáfűzi, hogy jóllehet az SIIJ csak tizenöt ügyészből áll, kizárólagos hatáskörrel rendelkezik nemcsak a bírákkal, de egyúttal az olyan ügyekben érintett valamennyi személlyel szemben indított büntetőeljárásokkal kapcsolatban, amelyekben bírák felelőssége merül fel, vagyis jelentős számú ügy igényel legalábbis némi nyomozást. Az SIIJ létrehozásáig azonban több mint 150, az ügyészség különböző részlegeihez, így a különféle ítélőtáblák mellett működő ügyészségekhez, az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék) mellett működő ügyészséghez, a DNA-hoz és a Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorismhoz (DIICOT) (szervezett bűnözéssel és terrorizmussal kapcsolatos vizsgálatokkal foglalkozó főosztály,

Románia) tartozó ügyész vizsgálta azokat a feljelentéseket, amelyek alapján ilyen eljárások indulhattak. Vizsgálni kell tehát azt, hogy ez az ügyosztály rendelkezik-e azzal a képességgel, hogy az előtte folyamatban lévő ügyeket megfelelően és észszerű határidőn belül kezelje.

90 E körülmények között határozott úgy a Curtea de Apel de Braşov (brassói ítélőtábla), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A [2006/928] határozattal létrehozott [MCV-t] valamely európai uniós intézmény EUMSZ 267. cikk értelmében vett jogi aktusának kell-e tekinteni, amely a[Bíróság] által értelmezhető?
- 2) Az ezen mechanizmus keretében készült jelentésekben előírt követelmények kötelezőek-e Romániára nézve, különösen (de nem kizárólag) a[z MCV] következtetéseivel összhangban álló jogszabályi módosítások szükségessége a Velencei Bizottság és a [GRECO] ajánlásai alapján?
- 3) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUSZ 2. cikket, hogy Románia azon kötelezettsége, hogy tiszteletben kell tartania a [2006/928] határozattal létrehozott [MCV] keretében készült jelentésekben előírt követelményeket, a jogállamiság elveinek tiszteletben tartására vonatkozó tagállami kötelezettség körébe tartozik-e?
- 4) Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és a[Charta] 47. cikke által biztosított, a[Bíróság] ítélkezési gyakorlatának (2018. február 27-i Associação Sindies dos Juíes ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117) megfelelő értelmezés szerinti bírói függetlenség elvével ellentétes-e az Ínalta Curte de Casație și Justiție [a legfőbb semmítő- és ítélőszék] mellett működő ügyészség keretében [az SII] létrehozása, tekintettel az [SII] keretében részt vevő ügyészek kinevezésének/visszahívásának részletszabályaira, az [SII] keretében a tisztségek folytatásának részletszabályaira, valamint a hatáskör meghatározásának módjára az [SII] keretében meglévő tisztségek alacsony számával összefüggésben?
- 5) Ellentétes-e a[Chartának] az ügy észszerű határidőn belül való tárgyalása útján biztosított tisztességes eljárásra vonatkozó 47. cikkének [második bekezdésével] az Ínalta Curte de Casație și Justiție [a legfőbb semmítő- és ítélőszék] mellett működő ügyészség keretében az [SII] létrehozása, tekintettel az említett ügyosztály keretében részt vevő ügyészek kinevezésének/visszahívásának részletszabályaira, az [SII] keretében a tisztségek ellátásának részletszabályaira, valamint a hatáskör meghatározásának módjára az [SII] keretében meglévő tisztségek alacsony számával összefüggésben?”

A C-355/19. sz. ügy

91 2019. január 23-án a romániai bírák fóruma, a mozgalom az ügyészek jogállásának védelmére és OL keresetet indított a Curtea de Apel Pitești (pitești ítélőtábla) előtt a főügyész SIIJ szervezetéről és működéséről szóló, 2018. október 23-i határozatának megsemmisítése iránt. Ez a 207/2018. sz. törvény és a 90/2018. sz. sürgősségi kormányrendelet végrehajtása céljából elfogadott határozat ezen ügyosztály szervezetére és működésére vonatkozik.

92 Keresetük alátámasztásaként az alapeljárások felperesei, akik a jelen ítélet 49. pontjában említett jelentésekre és véleményekre hivatkoznak, úgy vélik, hogy az SIIJ létrehozása – amennyiben akadályozhatja a korrupció elleni küzdelmet és a bírák megfélemlítésének eszközét képezi – ellentétes az MCV-ből eredő, a jogállamiság, a lojális együttműködés és a bírák függetlensége elvének tiszteletben tartására vonatkozó követelményekkel, valamint általánosabban az EUSZ 2. cikkben és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében szereplő követelményekkel.

- 93 Az alapeljárások felperesei – annak felidézését követően, hogy a DNA jelentős eredményeket ért el a korrupció elleni küzdelem területén – megjegyzik, hogy az SIIJ létrehozása megkérdőjelezheti ezeket az eredményeket, mivel ezen ügyosztályhoz tesznek át minden olyan korrupciós ügyet, amelyben valamely bíró érintett, anélkül hogy az egyen ügyosztályt alkotó ügyészek konkrét hatáskörrel rendelkeznének ezen a területen. Ezen túlmenően az ügyek ezen áttétele hatásköri összeütközéseket eredményezhet az erre a területre szakosított ügyosztályokkal, azaz a DNA-val és a DIICOT-tal. Végül az, hogy az SIIJ keretében az ügyészek számát tizenötre korlátozták, nem teszi lehetővé, hogy a bírák ellen évente nyilvántartásba vett összes feljelentést kezelje. A román jogalkotó ily módon olyan struktúrát hozott létre, amely különösen rosszul van felszerelve a rá ruházott hatáskörökhöz, valamint az általa kezelt ügyek fontosságához képest, ami aláássa e struktúra megfelelő működését és funkcionális függetlenségét.
- 94 E körülmények között határozott úgy a Curtea de Apel Pitești (pitești ítélőtábla), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A [2006/928] határozattal létrehozott [MCV-t] valamely európai uniós intézmény EUMSZ 267. cikk értelmében vett jogi aktusának kell-e tekinteni, amely a[Bíróság] által értelmezhető?
- 2) A [csatlakozási] szerződés hatálya alá tartozik-e a [2006/928] határozattal létrehozott [MCV] tartalma, jellege és időtartama? Az említett mechanizmus keretében készült jelentésekben megfogalmazott követelmények kötelező jellegűek-e Romániára nézve?
- 3) Úgy kell-e értelmezni az [EUSZ] 2. cikk[e]t, hogy a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani a jogállamiságnak a [2006/928] határozattal létrehozott [MCV] keretében készített jelentésekben is előírt szempontjait abban az esetben, ha sürgősséggel felállítanak egy olyan, a bírák által elkövetett bűncselekmények kivizsgálását végző különleges ügyészségi szervezeti egységet, amely konkrét aggodalmat vált ki a korrupció elleni küzdelem tekintetében, és amelyet a bírák megfélemlítésére és a velük szembeni nyomásgyakorlásra szolgáló további eszközként lehet felhasználni?
- 4) Úgy kell-e értelmezni az [EUSZ] 19. [cikk] (1) bekezdésének második albekezdését, hogy a tagállamok kötelesek az ahhoz szükséges intézkedések meghozatalára, hogy az uniós jog által szabályozott ágazatokban a hatékony jogvédelmet biztosítsák, eltörölve a bírák által lefolytatandó büntetőeljárásokra gyakorolt politikai befolyás minden kockázatát abban az esetben, ha sürgősséggel felállítanak egy olyan, a bírák által elkövetett bűncselekmények kivizsgálását végző különleges ügyészségi szervezeti egységet, amely konkrét aggodalmat vált ki a korrupció elleni küzdelem tekintetében, és amelyet a bírák megfélemlítésére és a velük szembeni nyomásgyakorlásra szolgáló további eszközként lehet felhasználni?”

A C-397/19. sz. ügy

- 95 2019. január 3-án AX többek között a polgári törvénykönyv 1381. cikkén, valamint a büntetőeljárás törvénykönyv 9. és 539. cikkén alapuló keresetet indított a Tribunalul București (bukaresti törvényszék, Románia) előtt az iránt, hogy a román államot kötelezzék – egy büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletből, valamint jogellenes őrizeti és szabadságkorlátozó intézkedésekből eredő – vagyoni és nem vagyoni kár címén kártérítés és kamatok megfizetésére.
- 96 Keresetének alátámasztására AX kifejtette, hogy 2017. június 13-i ítéletével a Tribunalul București (bukaresti törvényszék) folyamatos adócsalás miatt négy év felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte, továbbá mellék- és kiegészítő büntetést szabott ki vele szemben, 1 642 970 román lejben (RON) (körülbelül 336 000 euró) állapította meg az egyetemlegesen a magánfél számára megfizetendő kár és kamatok összegét, továbbá elrendelte valamennyi már meglévő és jövőbeli ingó- és ingatlanvagyonának zár alá vételét. Ezen túlmenően 2015. január 21. és október 21. között AX-et őrizetbe vették, előzetes

letartóztatásba helyezték, majd házi őrizetben tartották. Ezt követően azonban a Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla) megállapította, hogy nem követte el azt a bűncselekményt, amelyért elítélték, és megszüntette vagyonának zár alá vételét.

- 97 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a kereset kérdéseket vet fel a Bizottság által az MCV keretében készített jelentések jogállását és joghatásait, valamint azt a kérdést illetően, hogy az elsődleges uniós joggal ellentétes-e az alapeljárásbelihez hasonló olyan nemzeti jogszabály, amely esetlegesen sértheti a bírák és ügyészek függetlenségét.
- 98 A nemzeti bírák függetlenségét illetően a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy azt az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének megfelelően garantálni kell. A bírói hibák által okozott károk megtérítésével kapcsolatos szabályok azonban – a kártérítési eljárás részletes szabályai miatt – sérthetik a kontradiktórius eljárás elvét, valamint a szóban forgó bíró védelemhez való jogát, amennyiben egy bírói hiba fennállása anélkül állapítható meg egy – az alapeljárásbelihez hasonló – első eljárásban, hogy a bírót meghallgatnák, vagy hogy jogosult lenne megkérdőjelezni e hiba fennállását a később vele szemben érvényesített visszkereseti igény alapján indult eljárás keretében. Ezenfelül az állam értékelésére van bízva az a kérdés, hogy ezt a hibát a bíró rosszhiszeműen vagy súlyos gondatlansággal követte-e el, amennyiben az említett bíró csak korlátozott lehetőséggel rendelkezik az állam vagy az igazságügyi felügyelet által felhozott kifogások ellenzésére, ami sértheti többek között az igazságszolgáltatás függetlenségének elvét, amely a jogállamiság egyik alapvető elemét képezi.
- 99 E körülmények között határozott úgy a Tribunalul București (bukaresti törvényszék), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A [2006/928] határozattal létrehozott [MCV-t] valamely európai uniós intézmény EUMSZ 267. cikk értelmében vett jogi aktusának kell-e tekinteni, amely a[Bíróság] által értelmezhető?
- 2) A [csatlakozási] szerződés elválaszthatatlan részét képezi-e a [2006/928] határozattal létrehozott [MCV], és így azt a hivatkozott szerződés rendelkezéseire figyelemmel kell-e értelmezni és alkalmazni? Az említett mechanizmus keretében készült jelentésekben megfogalmazott követelmények kötelező jellegűek-e a román államra nézve, és igenlő válasz esetén köteles-e a saját hatáskörében uniós jogi rendelkezéseket alkalmazó nemzeti bíróság biztosítani a hivatkozott szabályok alkalmazását, szükség esetén hivatalból elutasítani az említett mechanizmus alkalmazása során készült jelentésekben megfogalmazott követelményekkel ellentétes nemzeti jogi rendelkezéseket?
- 3) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUSZ 2. cikket, hogy Románia azon kötelezettsége, hogy tiszteletben kell tartania a [2006/928] határozattal létrehozott [MCV] keretében készült jelentésekben előírt követelményeket, a jogállamiság elveinek tiszteletben tartására vonatkozó tagállami kötelezettség körébe tartozik?
- 4) Ellentétes-e az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUSZ 2. cikkel, különösen pedig a [módosított] 303/2004. sz. törvény 96. cikke (3) bekezdésének a) pontjához hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely tömören és absztrakt módon úgy határozza meg a bírói hibát, mint valamely eljárási cselekménynek az anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabályi rendelkezések nyilvánvaló megsértésével történő végrehajtása, ugyanakkor nem határozza meg a megsértett jogszabályi rendelkezések jellegét, a hivatkozott rendelkezések tárgyi és időbeli hatályát az eljárás során, a jogszabályok megsértése megállapításának módját, határidejét és eljárását, az említett jogszabályi rendelkezések megsértésének megállapítására hatáskörrel rendelkező bírói szervet, és ezzel lehetővé teszi, hogy a bírákra közvetett módon nyomást gyakoroljanak?
- 5) Ellentétes-e az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUSZ 2. cikkel, különösen pedig a [módosított] 303/2004. sz. törvény 96. cikke (3) bekezdésének b) pontjához hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely úgy határozza meg a bírói hibát, mint a törvénnyel vagy az eljárás

során gyűjtött bizonyítékokból megállapítható tényállással nyilvánvalóan ellentétes jogerős ítélet meghozatala, ugyanakkor nem jelöli meg az említett ellentét megállapítására irányuló eljárást, és nem határozza meg, hogy konkrétan mit is jelent az, hogy a bírósági határozat ellentétes az alkalmazandó jogszabályi rendelkezésekkel vagy a tényállással, és ezáltal akadályozhatja a bírák (a bírák és ügyészek) jogszabály-értelmezési és bizonyítékértékelési tevékenységét?

- 6) Ellentétes-e az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUSZ 2. cikkel, különösen pedig a jogállamiság értékeinek tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséggel a [módosított] 303/2004. sz. törvény 96. cikkének (3) bekezdése, amely alapján a bírák (bírák és ügyészek) állammal szembeni polgári jogi anyagi felelőssége kizárólag annak alapján kerül megállapításra, hogy az állam mérlegelése, és esetleg az igazságügyi felügyelet jelentése szerint a bíró az érdemi hiba elkövetésekor szándékosan vagy súlyosan gondatlanul járt el, a bíró ugyanakkor nem gyakorolhatja korlátozásmentesen a védelemhez való jogát, és ezáltal lehetőség nyílik a bírák állammal szembeni anyagi felelősségének megállapítására irányuló eljárás önkényes megindítására és befejezésére?
- 7) Ellentétes-e az EUSZ 2. cikkel, különösen pedig a jogállamiság értékeinek tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséggel a büntetőeljárás törvénykönyvnek az ugyanezen törvénykönyv 541. cikkének (2) és (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett 539. cikke (2) bekezdésének utolsó mondatához hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely implicit módon, időbeli korlátozás nélkül egy *sui generis* rendkívüli jogorvoslati eszközt biztosít az alperes számára az előzetes letartóztatás jogszerűségéről szóló jogerős bírósági határozattal szemben, ha a terhelt érdemben felmentik, és ezt a jogorvoslati eszközt – amennyiben az előzetes letartóztatás jogellenességét a büntetőbíróság ítélete nem állapította meg – kizárólag a polgári bíróság bírálja el, sértve a jogi norma kiszámíthatóságának és érthetőségének, a bíróság szakosodásának és a jogbiztonságnak az elvét?”

A Bíróság előtti eljárásról

- 100 A Bíróság elnöke 2019. március 21-i határozatával az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából elrendelte a C-83/19., a C-127/19. és a C-195/19. sz. ügy egyesítését. A Bíróság elnöke a 2020. november 27-i határozatával az ítélet meghozatala céljából elrendelte a C-291/19., a C-355/19. és a C-397/19. sz. ügy ezen ügyekkel való egyesítését.
- 101 A C-83/19., C-127/19., C-195/19., C-355/19. és C-397/19. sz. ügyben kérdést előterjesztő bíróságok azt kérték a Bíróságtól, hogy az ezen ügyekben előterjesztett előzetes döntéshozatalra utalásokat a Bíróság eljárási szabályzatának 105. cikke értelmében gyorsított eljárásban bírálják el. Kérelmük alátámasztására a bíróságok azzal érveltek, hogy a jogállamiság követelményei szükségessé teszik az alapjogviták rövid időn belüli elbírálását.
- 102 Az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérelmére vagy kivételesen hivatalból a Bíróság elnöke az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően dönthet úgy, hogy az előzetes döntéshozatal tekintetében – az eljárási szabályzat rendelkezéseitől eltérve – gyorsított eljárást alkalmaz, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.
- 103 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ez a gyorsított eljárás olyan eljárási eszközt képez, amelynek célja a rendkívül sürgős helyzetekre való reagálás. Egyebekben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az is kitűnik, hogy a gyorsított eljárás alkalmazásától el lehet tekinteni, ha az ügy által felvetett jogi problémák érzékeny és összetett jellege miatt az ilyen eljárás nehezen alkalmazható, különösen, ha a Bíróság előtti eljárás írásbeli szakaszának lerövidítése nem tűnik helyénvalónak (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírójának kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 48. és 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 104 A jelen ügyben a Bíróság elnöke – az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően – a 2019. március 21-i határozatában (C-83/19., C-127/19. és C-195/19. sz. ügy), 2019. június 26-i határozatában (C-397/19. sz. ügy), valamint 2019. június 27-i határozatában (C-355/19. sz. ügy) úgy határozott, hogy a kérdést előterjesztő bíróságoknak a jelen ítélet 101. pontjában említett kérelmeit el kell utasítani.
- 105 Noha ugyanis az uniós jog alapvető rendelkezéseire vonatkozóan előterjesztett kérdések eleve elsődleges fontosságúnak bizonyulhatnak az Unió igazságszolgáltatási rendszerének megfelelő működése szempontjából, amelyhez a nemzeti bíróságok függetlensége elengedhetetlen (lásd ebben az értelemben: a Bíróság elnökének 2018. december 11-i Uniparts végzése, C-668/18, nem tették közzé, EU:C:2018:1003, 12. pont), a Romániában az igazságszolgáltatás és a korrupció elleni küzdelem területén lefolytatott széleskörű reform keretében illeszkedő e kérdések érzékeny és összetett jellege miatt nehezen lehetne alkalmazni a gyorsított eljárást.
- 106 Figyelemmel azonban az előterjesztett kérdések jellegére, a Bíróság elnöke a 2019. szeptember 18-i határozatában a jelen ítélet 100. pontjában említett valamennyi ügy vonatkozásában biztosította az eljárási szabályzat 53. cikkének (3) bekezdése szerinti soron kívüli elbírálást.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A Bíróság hatásköréről

- 107 A lengyel és a román kormány úgy véli, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróságok által előterjesztett bizonyos kérdésekre választ adjon.
- 108 A lengyel kormány – amely csak a C-83/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik, a C-127/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik, a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett második, a C-291/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik, a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik, valamint a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik, ötödik és hatodik kérdésre vonatkozóan terjesztett elő észrevételeket – vitatja, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezne e kérdések megválaszolására. A román jogszabályok uniós jognak való megfelelésével kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróságok által felvetett kérdések ugyanis egyrészt az igazságszolgáltatás szervezetére – és konkrétan az igazságügyi felügyelet tagjainak kinevezési eljárására, valamint az ügyészség belső szervezetére –, másrészt pedig a belső jog megsértése miatt a bírák által a magánszemélyeknek okozott károkért fennálló állami felelősség rendszerére vonatkoznak. Ez a két terület azonban a tagállamok kizárólagos hatáskörébe, következésképpen pedig nem az uniós jog hatálya alá tartozik.
- 109 A román kormány azzal érvel, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a C-83/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik, a C-127/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik, a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett második, a C-291/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik, a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik és negyedik, valamint a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdés megválaszolására, amennyiben ezek a kérdések az EUSZ 2. cikknek, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének, az EUMSZ 67. cikknek, valamint a Charta 47. cikkének az értelmezésére vonatkoznak. Ugyanis míg ahhoz, hogy ezeket a rendelkezéseket alkalmazni lehessen az alapjogvitákra, az lett volna szükséges, hogy Románia az uniós jogot hajtsa végre, nincs olyan uniós jogi aktus, amely az alapeljárásban szóban forgó intézkedésekre vonatkozna. A 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juizes Portugueses ítéletből (C-64/16, EU:C:2018:117) eredő ítélkezési gyakorlatra figyelemmel egyedül az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése lehetne releváns a kérdést előterjesztő bíróságok által ezekben a kérdésekben felvetett problémákra tekintettel. Mindenesetre az említett kérdések az igazságszolgáltatás szervezetére vonatkoznak, amely nem tartozik az Unió hatáskörei közé.

- 110 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, legyen szó akár elsődleges jogi rendelkezésekről – a jelen ügyben az EUSZ 2. cikkről, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdéséről, az EUSZ 9. cikkről és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséről, az EUMSZ 67. cikkről, valamint a Charta 47. cikkéről –, akár másodlagos jogi rendelkezésekről, azaz a 2006/928 határozatról.
- 111 Ezen túlmenően a lengyel és a román kormánynak az igazságszolgáltatás szervezete és bírói hibák esetén az állam felelőssége vonatkozásában az Unió hatáskörének hiányával kapcsolatos érvelése az előterjesztett kérdésekben említett elsődleges uniós jogi rendelkezéseknek magára a hatályára és ennél fogva azok értelmezésére vonatkozik, amely értelmezés – az EUMSZ 267. cikk alapján – nyilvánvalóan a Bíróság hatáskörébe tartozik. A Bíróság ugyanis már megállapította, hogy jöllehet a tagállamok igazságszolgáltatási szervezete ezen utóbbiak hatáskörébe tartozik, e hatáskör gyakorlása során a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket (lásd ebben az értelemben: 2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírójának kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 68. és 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ez a kötelezettség a C-397/19. sz. ügyben szóban forgó bírói hiba esetén a tagállamok vagyoni felelőssége és a bírák személyes felelőssége területén is érvényes.
- 112 A fentiekre figyelemmel a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy választ adjon a jelen ügyekben előterjesztett kérdésekre, köztük a jelen ítélet 108. és 109. pontjában említett kérdésekre.

Az esetleges okafogyottságról és az elfogadhatóságról

A C-83/19. sz. ügy

- 113 Az igazságügyi felügyelet és a román kormány előadja, hogy a C-83/19. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan, mivel nem áll fenn kapcsolat az előterjesztett kérdések és az alapjogvita között. Konkrétan: az uniós jog ebben az ügyben kért értelmezése nincs közvetlen hatással e jogvita kimenetelére, mivel azt kizárólag a nemzeti jog alapján kell elbírálni.
- 114 A Bizottság a maga részéről írásbeli észrevételeiben azzal érvel, hogy úgy tűnik, az előterjesztett kérdések már nem relevánsak az alapjogvita szempontjából, mivel a magisztratúra legfelsőbb tanácsának teljes ülése 2019. május 15-én, azaz a Bírósághoz fordulást követően, a 317/2004. sz. törvény alapján, L. Netejorut nevezte ki az igazságügyi felügyelet vezetőfelügyelői tisztségébe új hároméves megbízással. Mivel ez a kinevezés véget vetett a végrehajtó hatalom igazságszolgáltatás függetlenségébe való, a 77/2018. sz. sürgősségi rendeletből eredő beavatkozásának, L. Netejoru igazolhatja az igazságügyi felügyelet képviselőre való jogosultságát, ily módon – főszabály szerint – már nem merülnek fel az uniós jog értelmezésével kapcsolatos kérdések, ennél fogva pedig már nincs szükség arra, hogy a Bíróság ezekről határozatot hozzon. A Bizottság a tárgyaláson pontosította, hogy – a nemzeti jog szabályainak megfelelően – az alapeljárás felperese által hivatkozottakhoz hasonló eljárási hibák az eljárás során orvosolhatók, amit azonban a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.
- 115 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködés keretében kizárólag az alapügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szükségességét az ügydöntő határozat meghozatala szempontjából, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2020. november 24-i Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás] ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 116 Ebből következik, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéssel kapcsolatos határozathozatalt, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2020. november 24-i Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás] ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 117 Konkrétabban: amint az magából az EUMSZ 267. cikk szövegéből kitűnik, a kért előzetes döntésnek „szükségesnek” kell lennie a kérdést előterjesztő bíróság által az előtte folyamatban lévő ügyben kialakítandó „ítélete meghozatalához”. Így az előzetes döntéshozatali eljárás előfeltétele többek között a nemzeti bíróság előtt ténylegesen folyamatban lévő jogvita, amelynek keretében a nemzeti bíróságnak az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletet tekintetbe vevő határozatot kell hoznia (2020. november 24-i Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás] ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 118 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból egyértelműen kitűnik, hogy a nemzeti bíróság szerint előzetes döntéshozatalra van szükség ahhoz, hogy közvetlenül az eljárás előtt határozatot tudjon hozni a romániai bírák fóruma által felhozott, arra alapított eljárási kifogásról, hogy az ellenkérelmet aláíró L. Netejoru nem igazolta az igazságügyi felügyelet képviselőjére való jogosultságát. Ez a bíróság ugyanis kifejti, hogy – többek között a polgári perrendtartás 248. cikkének (1) bekezdése alapján – először erről a kifogásról kell határozatot hoznia, mivel ha annak helyt adnak, akkor ezt az ellenkérelmet, valamint az igazságügyi felügyelet által hivatkozott bizonyítékokat és kifogásokat el kell távolítani az ügy irataiból.
- 119 Ebből következik, hogy az uniós jog kért értelmezése objektív módon szükséges a kérdést előterjesztő bíróság által meghozandó határozathoz.
- 120 Egyebekben – amint arra a főtanácsnok a C-83/19., C-127/19., C-195/19., C-291/19. és C-355/19. sz. ügyre vonatkozó indítványának 95. pontjában lényegében rámutatott – ez az értelmezés továbbra is, és annak ellenére szükséges, hogy a magisztratúra legfelsőbb tanácsa L. Netejorut időközben kinevezte az igazságügyi felügyelet vezetőfelügyelőjének. Egyrésztől ugyanis a Bíróság rendelkezésére álló egyik iratban sem szerepel az, hogy az alapügyben felhozott eljárási kifogás, vagy maga az alapeljárás oka fogyottá vált volna. Másrésztől, jóllehet az alkalmazandó nemzeti jog értelmében – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság kifejtette – az ellenkérelem benyújtásának időpontjára figyelemmel kell értékelni azt, hogy az érintett személy jogosult-e jogszerűen képviselni az igazságügyi felügyeletet, nem vitatott, hogy erre a kinevezésre ezen időpontot követően került sor. E körülmények között, az előterjesztett kérdések relevanciájának fennállásával kapcsolatban a Bizottság által – e későbbi kinevezés miatt – felvetett kétségek nem kérdőjelezhetik meg az említett kérdések releváns voltát megillető vélelmet, ennél fogva pedig nem is eredményezhetik e kérdések okafogyottságát.
- 121 A fentiekből következik, hogy a C-83/19. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható, és hogy arról határozatot kell hozni.

A C-127/19. és a C-355/19. sz. ügy

- 122 A magisztratúra legfelsőbb tanácsa előadja, hogy a C-127/19. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem többek között amiatt elfogadhatatlan, hogy a 2006/928 határozat nem képez Romániára nézve kötelező erejű olyan uniós jogalkotási aktust, amelyet a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján értelmezhet. Az ezen ügyben előterjesztett kérdések mindenesetre nem

valamely uniós jogi rendelkezés egységes alkalmazására, hanem az e kérdésekben említett uniós jogi rendelkezések alapjogvitára való alkalmazhatóságára vonatkoznak, és ebben a megfogalmazásban nem képezhetik előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát.

- 123 A román kormány a maga részéről úgy véli, hogy a C-127/19. sz. ügyben előterjesztett első, második és harmadik kérdés, valamint a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett összes kérdés elfogadhatatlan, mivel a kérdést előterjesztő bíróságok nem állítottak fel kapcsolatot e kérdések és az alapjogviták között. A kért értelmezés tehát nem áll összefüggésben e jogviták tényállásával vagy tárgyával.
- 124 Elsősorban meg kell állapítani, hogy a magisztratúra legfelsőbb tanácsának a jelen ítélet 122. pontjában kifejtett, és a 2006/928 határozat jellegével és joghatásaival, valamint e határozatnak az alapjogvita keretében való alkalmazandóságával kapcsolatos megfontolásai ténylegesen a C-127/19. sz. ügyben előterjesztett kérdések érdemi vizsgálatának, nem pedig e kérdések elfogadhatóságának körébe tartoznak.
- 125 Másodsorban a román kormány kifogásait illetően elegendő megállapítani, hogy a C-127/19. és C-355/19. sz. ügybeli alapjogviták a magisztratúra legfelsőbb tanácsa azon két határozatának, illetve a főügyész azon rendeletének jogszerűségére vonatkoznak, amelyek a 207/2018. sz. törvényből eredő bizonyos módosítások végrehajtására irányulnak, és amelyeknek az uniós joggal, még konkrétabban pedig a 2006/928 határozattal, az EUSZ 2. cikkel, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével, valamint a Charta 47. cikkével való összeegyeztethetőségét a kérdést előterjesztő bíróságok előtt vitatják. Ily módon – figyelemmel az e célból az említett bíróságok által nyújtott információkra – nem lehet úgy tekinteni, hogy az ezen ügyekben előterjesztett kérdések nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincsenek az alapjogviták tényállásával vagy tárgyával.
- 126 E körülmények között a C-127/19. és a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatók.

A C-195/19. és a C-291/19. sz. ügy

- 127 A román kormány a C-195/19. és a C-291/19. sz. ügyben előterjesztett kérdések elfogadhatatlanságára hivatkozik, és azt állítja, hogy a kérdést előterjesztő bíróságok nem állítottak fel kapcsolatot az előterjesztett kérdések és az alapeljárások között. Konkrétan az EUSZ 9. cikk első mondatára és az EUMSZ 67. cikk (1) bekezdésére való, a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdésben szereplő hivatkozást illetően a román kormány megjegyzi, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem semmiféle olyan információt nem tartalmaz, amely rávilágítana, hogy e rendelkezések hogyan állnak kapcsolatban az alapjogvita tényállásával. Az ugyanezen ügyben előterjesztett harmadik kérdést illetően a román kormány hozzáfűzi, hogy ezt a kérdést – és különösen a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) ítélkezési gyakorlatára, valamint annak joghatásaira való utalásokat – túlságosan általánosan fogalmazták meg, és hogy azok semmiféle összefüggésben nem állnak e jogvita tényállásával.
- 128 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a C-195/19. és a C-291/19. sz. ügyben szóban forgó, a bírák és ügyészek büntetőjogi felelősségével kapcsolatos alapeljárások az SIIJ ügyészei részvételével zajlanak. Márpedig – a jelen ítélet 49. pontjában említett jelentések és vélemények tükrében – a kérdést előterjesztő bíróságoknak kétségei vannak afelől, hogy az SIIJ létrehozásával kapcsolatos szabályozás összeegyeztethető-e az uniós jognak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekben említett rendelkezéseivel. Ezen túlmenően az e bíróságok által nyújtott információkból kitűnik, hogy járulékos módon határozniuk kell erről a kérdéstről azt megelőzően, hogy az előttük folyamatban lévő keresetek kimeneteléről határozni tudnának.

- 129 Ennélfogva nem lehet úgy tekinteni, hogy az előterjesztett kérdések – amennyiben azok a 2006/928 határozatra, az EUSZ 2. cikkre, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésére és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésére, valamint a Charta 47. cikkére vonatkoznak – nem állnak összefüggésben az alapjogviták tényállásával vagy tárgyával, vagy hogy hipotetikus problémára vonatkoznak.
- 130 Ezzel szemben, ami az EUSZ 9. cikk első mondatára és az EUMSZ 67. cikk (1) bekezdésére történő, a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdésben szereplő hivatkozást illeti, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem tartalmaz egyetlen olyan információt sem, amely alapján meg lehetne érteni, hogy e rendelkezések értelmezése miként lehetne hasznos a kérdést előterjesztő bíróság számára az alapjogvita megoldásához. E körülmények között ez a második kérdés az EUSZ 9. cikk első mondatára és az EUMSZ 67. cikk (1) bekezdésére vonatkozó részében elfogadhatatlan.
- 131 A C-195/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdés elfogadhatóságát illetően emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködés keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében a Bíróságnak adott esetben át kell fogalmaznia a feltett kérdéseket (2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 179. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ily módon az a körülmény, hogy a szóban forgó kérdést formálisan általánosságban fogalmazták meg, nem akadályozza annak, hogy a Bíróság megadja e bíróság számára minden olyan értelmezési elemet, amely hasznos lehet az utóbbi elé terjesztett ügy elbírálásához, akár hivatkozott ezekre a kérdéseinek megfogalmazásában, akár nem. E tekintetben a Bíróságnak kell a nemzeti bíróság által szolgáltatott információk összessége és különösen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása alapján meghatározni az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése a jogvita tárgyára figyelemmel szükséges (lásd ebben az értelemben: 2020. július 16-i Caixabank és Banco Bilbao Vizcaya Argentaria ítélet, C-224/19. és C-259/19, EU:C:2020:578, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 132 A jelen ügyben elegendő megállapítani, hogy a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemben szereplő pontosítások alapján meg lehet érteni a harmadik kérdés tartalmát, amelyben a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az uniós jog elsőbbségének elvével ellentétes-e a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) szerinti értelmezésben az az alkotmányos szintű nemzeti rendelkezés, amely szerint a kérdést előterjesztő bíróság nem rendelkezik jogkörrel a Bíróság jelen ügyben hozott ítéletéből eredő iránymutatás alkalmazására, és – adott esetben – arra, hogy mellőzze az alapeljárásban szóban forgó, az uniós joggal ellentétes nemzeti szabályozás alkalmazását.
- 133 Márpedig emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk a lehető legszélesebb lehetőséget biztosítja a nemzeti bíróságok számára arra, hogy a Bírósághoz forduljanak, ha azt állapítják meg, hogy az előttük folyamatban lévő ügyben az annak eldöntéséhez szükséges uniós jogi rendelkezések értelmezését igénylő kérdések merülnek fel (2018. október 24-i XC és társai ítélet, C-234/17, EU:C:2018:853, 42. pont). Így konkrétan a nem utolsó fokon eljáró bíróságnak szabadon kell tudnia döntenie arról, hogy – amennyiben úgy véli, hogy a felsőbb fokú, és akár alkotmányos szintű bíróság jogi értékelése az uniós joggal ellentétes ítélet meghozatalához vezethet – az általa aggályosnak tekintett kérdéseket a Bíróság elé terjeszti (lásd ebben az értelemben: 2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 134 E körülmények között a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdés, a második kérdés EUSZ 2. cikkre vonatkozó része, valamint a harmadik kérdés elfogadható. A C-291/19. sz. ügyben előterjesztett valamennyi kérdés elfogadható.

A C-397/19. sz. ügy

- 135 A román kormány a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett első három kérdés amiatti elfogadhatatlanságára hivatkozik, hogy azok semmiféle összefüggésben nem állnak az alapjogvita tényállásával vagy tárgyával, amely jogvita tényállása nem az uniós jog hatálya alá tartozik. E tekintetben előadja, hogy az e jogvita és az MCV közötti kapcsolat csupán közvetett, így az e kérdésekre adott válasz egyáltalán nincs hatással az említett jogvita kimenetelére. A negyedik, az ötödik és a hatodik kérdést illetően a román kormány azzal érvel, hogy az e kérdésekben említett uniós jogi rendelkezések szintén semmilyen kapcsolatban nem állnak az alapjogvitával. Konkrétan a hatodik kérdést illetően ez a kormány úgy véli, hogy az abban felvetett jogi probléma túlmegy e jogvita tárgyán, mivel a kérdést előterjesztő bírósághoz a román állammal szembeni, vagyoni felelősség megállapítása iránti keresettel, nem pedig egy bíróval szembeni visszereseti igénnyel fordultak. A hetedik kérdés esetében úgy véli, hogy az elfogadhatatlan, mivel az abban szereplő állítások – amellet, hogy megalapozatlanok – hipotetikus értelmezési problémát vetnek fel.
- 136 A Bizottság a maga részéről kételyeinek ad hangot az első, a második, a harmadik, a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdés elfogadhatóságát illetően. Ugyanis jóllehet a bírák és az ügyészek személyes felelősségi rendszerébe a 242/2018. sz. törvénnyel bevezetett módosításokat – az uniós jognak való megfelelésüket illetően – a 2018. novemberi MCV-jelentés, valamint a jelen ítélet 49. pontjában említett más jelentések és vélemények problémásnak ítélték, az alapjogvita tárgya az állam felelősségének egy állítólagos bírói hiba miatti fennállása, nem pedig az e hibát elkövető bíró személyes felelősségének visszereseti igény keretében való megkérdőjelezése. A tárgyaláson azonban a Bizottság e tekintetben pontosította, hogy e kérdések elfogadhatók lehetnek, amennyiben azokat oly módon fogalmazzák át, hogy az a bírói hibáért fennálló felelősség teljes rendszere vizsgálatának lefolytatására irányuljon, figyelemmel a két érintett eljárás közötti eljárási kapcsolatokra, és konkrétan arra a körülményre, hogy az első annak ellenére befolyásolhatja a második kimenetelét, hogy az érintett bírót csak ebben a második eljárásban hallgatják meg.
- 137 A Bizottság ezzel szemben úgy véli, hogy a hetedik kérdés elfogadhatatlan. Ez az intézmény kifejti, hogy főszabály szerint a tagállamoknak kell meghatározniuk azokat a feltételeket, amelyek mellett az elszenvedett károk megtérítése céljából keresetet lehet indítani a büntetőeljárás keretében elrendelt előzetes letartóztatás jogszerűségének vitatása iránt, mivel ezt a szempontot nem szabályozza az uniós jog. A kérdést előterjesztő bíróság emellett egyáltalán nem szolgál olyan magyarázattal, amely alapján kétségre lehetne vonni a büntetőeljárás törvénykönyv e hetedik kérdésben említett 539. és 541. cikkében szereplő rendelkezések uniós jognak való megfelelését.
- 138 E tekintetben mindenekelőtt a 2006/928 határozattal létrehozott MCV jellegével és hatályával kapcsolatos első, második és harmadik kérdés elfogadhatóságát illetően elegendő megállapítani, hogy a bírák személyes felelősségi rendszere – amint azt a Bizottság megjegyezte – Romániában az igazságszolgáltatás szervezetére irányadó törvények részét képezi, és az e mechanizmus alapján uniós szintű nyomon követés tárgyát képezte. Ennélfogva nem nyilvánvaló, hogy az uniós jog e kérdésekben kért értelmezése semmiféle kapcsolatban nem áll az alapjogvita tényállásával vagy tárgyával.
- 139 A negyedik, az ötödik és a hatodik kérdés elfogadhatóságát illetően ezután emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 131. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében a Bíróságnak kell a nemzeti bíróság által szolgáltatott információk összessége és különösen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása alapján meghatároznia az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése a jogvita tárgyára figyelemmel szükséges.
- 140 E kérdések szövegéből, valamint az azokban szereplő indokolásból azonban kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azt illetően, hogy – többek között a „bírói hiba” általános és elvont fogalommeghatározása, valamint az előírt bizonyos eljárási szabályok miatt – megfelelnek-e az uniós jognak, és különösen az EUSZ 2. cikkben kimondott jogállamiság értékének és a bírák

függetlensége EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében kimondott elvének az államnak a bírói hibák által okozott károkért fennálló vagyoni felelősségére, valamint a – feladataik ellátásával e hibákat okozó – bírák személyes felelősségére irányadó nemzeti szabályok.

- 141 E tekintetben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a bírói hiba fennállását jogerősen egy, az állammal szemben indított eljárás – mint amilyen az alapeljárás – keretében állapítják meg, amelyben nem vesz részt a feladatainak ellátásával ezt az állítólagos bírói hibát okozó bíró. Amennyiben ezen eljárás végén megállapítják a bírói hiba fennállását, a hatáskörrel rendelkező miniszter – a kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott információk alapján – pusztán a saját értékelése alapján dönthet arról, hogy érvényesít-e visszkereseti igényt az érintett bíróval szemben, vagy sem, aki ekkor korlátozott lehetőséggel rendelkezik arra, hogy vitassa az állam által felhozott kifogásokat.
- 142 Az állam vagyoni felelősségének rendszerére, valamint a bírák személyes felelősségi rendszerére irányadó anyagi és eljárási szabályok között fennálló alapvető és szerves kapcsolatok vonatkozásában a kérdést előterjesztő bíróság a negyedik, ötödik és hatodik kérdésével lényegében arra kíván választ kapni, hogy ezek a szabályok – együttesen – már az állammal szemben indított eljárás szakaszában sérthetik-e az uniós jogi elveket, amennyiben a bírói hiba fennállásának az ezen eljárás keretében való megállapítása kötelező erővel bír a szóban forgó bíróval szemben indított eljárásban, holott ez a bíró nem vett részt az előbbi eljárásban.
- 143 E körülmények között nem nyilvánvaló, hogy az uniós jognak a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdésben kért értelmezése semmiféle kapcsolatban nem áll az alapjogvita tényállásával vagy tárgyával, vagy hogy az e kérdésekben felvetett probléma hipotetikus lenne.
- 144 Végezetül a hetedik kérdés elfogadhatóságát illetően meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján nem lehet érteni sem e kérdés pontos tartalmát, sem azokat az okokat, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak az e kérdésben említett nemzeti rendelkezéseknek az EUSZ 2. cikkel való összeegyeztethetőségét illetően. Mivel tehát a Bíróság nem rendelkezik az ahhoz szükséges információkkal, hogy a hetedik kérdésre hasznos választ adhasson, ezt a kérdést elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.
- 145 Ebből következik, hogy a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem – a hetedik kérdés kivételével – elfogadható.

Az ügy érdeméről

- 146 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadható részei a következőkre vonatkoznak:
- a 2006/928 határozat, valamint a Bizottság által az e határozat alapján készített jelentések uniós intézmény által hozott olyan aktusoknak minősülnek-e, amelyeket a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján értelmezhet (a C-83/19., a C-127/19., a C-291/19., a C-355/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdés);
  - a 2006/928 határozat a csatlakozási szerződés hatálya alá tartozik-e, igenlő válasz esetén pedig, hogy melyek annak a Romániára nézve fennálló jogkövetkezményei (a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdés, a C-83/19., a C-127/19., a C-291/19., a C-355/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdés, valamint a C-127/19., a C-291/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdés);
  - Romániában az igazságszolgáltatás szervezetére irányadó szabályozások a 2006/928 határozat hatálya alá tartoznak-e (a C-83/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdés és a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdés);

- az igazságügyi felügyelet vezetőinek ideiglenes kinevezésével kapcsolatos román szabályozás uniós jognak való megfelelése (a C-83/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdés);
- az SIIJ létrehozásával kapcsolatos román szabályozás uniós jognak való megfelelése (a C-127/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdés, a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdés, a C-291/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdés, valamint a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik és negyedik kérdés);
- bírói hiba esetén az állam vagyoni felelősségére, valamint a bírák személyes felelősségére vonatkozó román rendszer uniós jognak való megfelelése (a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik, ötödik és hatodik kérdés);
- az uniós jog elsőbbségének elve (a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdés).

A C-83/19., a C-127/19., a C-355/19., a C-291/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdéstről

¹⁴⁷ A C-83/19., a C-127/19., a C-355/19., a C-291/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett, együttesen vizsgálendő első kérdésükkel a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kívánnak választ kapni, hogy a 2006/928 határozat, valamint a Bizottság által e határozat alapján készített jelentések uniós intézmény által hozott olyan aktusoknak minősülnek-e, amelyeket a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján értelmezhet.

¹⁴⁸ E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az EUMSZ 267. cikk a Bíróságnak hatáskört biztosít arra, hogy előzetes döntéshozatali eljárás keretében kivétel nélkül valamennyi uniós intézményi jogi aktus érvényességéről és értelmezéséről döntsön (lásd ebben az értelemben: 2017. június 13-i Florescu és társai ítélet, C-258/14, EU:C:2017:448, 30. pont; 2018. február 20-i Belgium kontra Bizottság ítélet, C-16/16 P, EU:C:2018:79, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁴⁹ Márpedig a 2006/928 határozat egy uniós intézmény, azaz a Bizottság által az – elsődleges uniós jog körébe tartozó – csatlakozási okmány alapján elfogadott aktust, és konkrétan egy, az EUMSZ 288. cikk negyedik bekezdése szerinti határozatot képez. A Bizottságnak az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett, az e határozat alapján létrehozott MCV alapján készült jelentéseit szintén uniós intézmény által elfogadott aktusoknak kell tekinteni, amelyek jogalapját az uniós jog, jelesen az említett határozat 2. cikke képezi.

¹⁵⁰ Ebből következik, hogy a 2006/928 határozatot, valamint a Bizottság által az e határozat alapján készített jelentéseket a Bíróság értelmezheti az EUMSZ 267. cikk alapján, e célból pedig lényegtelen, hogy ezek az aktusok kötelező joghatásokkal bírnak-e, vagy sem.

¹⁵¹ Ennélfogva a C-83/19., a C-127/19., a C-291/19., a C-355/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2006/928 határozat, valamint a Bizottság által az e határozat alapján készített jelentések uniós intézmény által hozott olyan aktusoknak minősülnek, amelyeket a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján értelmezhet.

A C-195/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdéstről, a C-83/19., a C-127/19., a C-291/19., a C-355/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdéstről, valamint a C-127/19., a C-291/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéstről

¹⁵² A C-195/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdéssel, a C-83/19., a C-127/19., a C-291/19., a C-355/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdéssel, valamint a C-127/19., a C-291/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéssel – amelyeket együttesen kell vizsgálni – a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kívánnak választ kapni, hogy az

EUSZ 2. cikkel és EUSZ 49. cikkel összefüggésben a csatlakozási okmány 2., 37. és 38. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy a 2006/928 határozat – jogi jellegét, tartalmát és időbeli hatályát illetően – a csatlakozási szerződés hatálya alá tartozik, igenlő válasz esetén pedig, hogy melyek annak a Romániára nézve fennálló jogkövetkezményei. Konkrétan: a kérdést előterjesztő bíróságok arra kívánnak választ kapni, hogy a Bizottság által a 2006/928 határozat alapján elfogadott jelentésekben megfogalmazott követelmények és ajánlások kötelezőek-e, és mennyiben azok Romániára nézve.

– A 2006/928 határozat jogi jellegéről, tartalmáról és időbeli hatályáról

- 153 Amint az a 2006/928 határozat (4) és (5) preambulumbekzdéséből kitűnik, a határozatot Románia Unióhoz történő, 2007. január 1-jei csatlakozásának kontextusában, a csatlakozási okmány 37. és 38. cikke alapján fogadták el.
- 154 Márpedig a csatlakozási szerződés 2. cikkének (2) bekezdése értelmében a Románia Unióhoz történő csatlakozásának feltételeit előíró, valamint a Szerződéseknek az e csatlakozással együtt járó kiigazításait rögzítő csatlakozási okmány e szerződés szerves részét képezi.
- 155 Ily módon a 2006/928 határozat – a csatlakozási okmány alapján elfogadott intézkedésként – a csatlakozási szerződés hatálya alá tartozik. Nem érinti ezt a következtetést az a körülmény, hogy ezt a határozatot Romániának az Unióhoz történő csatlakozása előtt hozták, amennyiben a 2005. április 25-én aláírt csatlakozási szerződés 4. cikkének (3) bekezdése kifejezetten felhatalmazza az uniós intézményeket arra, hogy a csatlakozás előtt elfogadják az ott felsorolt intézkedéseket, amelyek körében szerepelnek a csatlakozási okmány 37. és 38. cikkében említett intézkedések.
- 156 Ami a csatlakozási okmány e 37. és 38. cikkét illeti, azok felhatalmazzák a Bizottságot megfelelő intézkedések megtételére abban az esetben, ha Románia – csatlakozási tárgyalások keretében tett – kötelezettségvállalásainak nemteljesítése veszélyeztetné a belső piac működését, illetve abban az esetben, ha Romániában súlyos hiányosságok állnak fenn a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséggel kapcsolatos uniós jog tiszteletben tartását illetően.
- 157 Amint azonban arra a főtanácsnok a C-83/19., C-127/19., C-195/19., C-291/19. és C-355/19. sz. ügyre vonatkozó indítványának 134. és 135. pontjában lényegében rámutatott, a 2006/928 határozatot a csatlakozási okmány 37. és 38. cikkében említettekhez hasonló jellegű kockázatok fennállása miatt fogadták el.
- 158 Amint az ugyanis a 2006/928 határozat (4) preambulumbekzdésében hivatkozott, a Bizottság Bulgária és Románia EU-csatlakozási felkészültségének állapotáról szóló, 2006. szeptember 26-i monitoring jelentéséből [COM(2006) 549 végleges] kitűnik, ez az intézmény megállapította, hogy Romániában továbbra is hiányosságok állnak fenn többek között az igazságszolgáltatás területén és a korrupció elleni küzdelem területén, és azt javasolta a Tanácsnak, hogy – e hiányosságok kezelése céljából – egy együttműködési és a haladást ellenőrző mechanizmus létrehozásától tegye függővé ezen állam Unióhoz való csatlakozását. Amint az e határozat (4) és (6) preambulumbekzdéséből kitűnik, és amint azt a Bizottság hangsúlyozta, az említett határozat létrehozta az MCV-t, és meghatározta az ugyanezen határozat 1. cikkében és mellékletében említett értékelési kritériumokat az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem terén, pontosan az említett hiányosságok megoldása, valamint annak biztosítása céljából, hogy az igazságszolgáltatási rendszer és a bűnüldöző szervek kapacitással rendelkezzenek a belső piac, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség működéséhez való hozzájárulás céljából elfogadott intézkedések végrehajtására és alkalmazására.

- 159 E tekintetben – és amint azt a 2006/928 határozat (2) és (3) preambulumbekzdése kimondja – ez a piac és ez a térség a tagállamok körében az abba vetett kölcsönös bizalmon alapul, hogy közigazgatási és bírósági határozataik és gyakorlatuk teljes mértékben tiszteletben tartja a jogállamiságot, ami azt feltételezi, hogy minden tagállam rendelkezik pártatlan, független és hatékony, megfelelően felszerelt igazságszolgáltatási és közigazgatási rendszerrel, többek között a korrupció leküzdéséhez.
- 160 Az EUSZ 49. cikk azonban, amely előírja, hogy bármely európai állam kérheti felvételét az Unióba, pontosítja, hogy az Unió azokat az államokat tömöríti, amelyek szabadon és önként csatlakoztak a jelenleg az EUSZ 2. cikkben szereplő közös értékekhez, amelyek tiszteletben tartják ezeket az értékeket, és amelyek elkötelezettek ezen értékek érvényesítése mellett. Konkrétan az EUSZ 2. cikkből következik, hogy az Unió olyan értékeken, például a jogállamiság értékén alapul, amelyek közösek a tagállamokban, az – egyebek mellett – az igazságosság társadalmában. E tekintetben ki kell emelni, hogy a tagállamok és különösen bíróságaik közötti kölcsönös bizalom azon az alapvető előfeltevésen alapul, amely szerint minden tagállam osztozik az összes többi tagállammal az Unió alapjául szolgáló számos közös értékben, amint azt ez a cikk kimondja (2021. április 20-i Republika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 61. és 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 161 Ily módon az EUSZ 2. cikkben említett értékek tiszteletben tartása – amint azt a Bizottság, valamint a belga, a dán és a svéd kormány hangsúlyozta – az uniós tagságot kérő minden európai állam Unióhoz való csatlakozásának előfeltétele. Ebben a kontextusban hozta létre az MCV-t a 2006/928 határozat azzal a céllal, hogy Romániában biztosított legyen a jogállamiság értékének tiszteletben tartása.
- 162 Egyebekben az EUSZ 2. cikkben rögzített értékeknek valamely tagállam általi tiszteletben tartása a Szerződések e tagállamra való alkalmazásából eredő valamennyi jog gyakorlásának feltételét képezi. A tagállamok tehát nem módosíthatják jogszabályaikat oly módon, hogy az a jogállamiság értéke védelmének leértékelődését eredményezze, amely értéket többek között az EUSZ 19. cikk konkretizálja. A tagállamok ily módon kötelesek biztosítani annak elkerülését, hogy az igazságszolgáltatás szervezetére vonatkozó jogszabályaik ezen értékre tekintettel leértékelődjenek, azáltal, hogy nem fogadnak el olyan szabályokat, amelyek sértik a bírói függetlenséget (2021. április 20-i Republika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 63. és 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 163 Ezzel összefüggésben meg kell állapítani, hogy az uniós intézmények által a csatlakozás előtt hozott jogi aktusok – amelyek körébe a 2006/928 határozat tartozik – a csatlakozási okmány 2. cikke értelmében csatlakozásának időpontja óta kötelező Románia számára, és azok – a csatlakozási szerződés 2. cikke (3) bekezdésének megfelelően – hatályon kívül helyezésükig hatályban maradnak.
- 164 Ami még konkrétan a csatlakozási okmány 37. és 38. cikke alapján elfogadott intézkedéseket illeti, igaz ugyan, hogy mindkét cikk első bekezdése megengedte a Bizottságnak, hogy „a csatlakozást követő harmadik év végéig” megtegye az ott említett intézkedéseket, e cikke második bekezdése kifejezetten előírta, hogy az ekként megtett intézkedések az említett időszakon túl is alkalmazhatók mindaddig, amíg az adott kötelezettségvállalást nem teljesítették, vagy amíg a hiányosságok továbbra is fennállnak, továbbá hogy azokat csak akkor helyezik hatályon kívül, ha az adott kötelezettségvállalást teljesítik, vagy az adott hiányosságokat orvosolták. Egyébként maga a 2006/928 határozat pontosítja (9) preambulumbekzdésében azt, hogy a határozat „hatályát veszíti, ha az összes értékelési kritérium kielégítő módon teljesült”.
- 165 A 2006/928 határozat tehát – jogi jellegét, tartalmát és időbeli hatályát illetően – a csatlakozási szerződés hatálya alá tartozik, és mindaddig kiváltja joghatásait, amíg hatályon kívül nem helyezik.

– A 2006/928 határozat, valamint az e határozat alapján a Bizottság által készített jelentések joghatásairól

- 166 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 288. cikk negyedik bekezdése – az EK 249. cikk negyedik bekezdéséhez hasonlóan – előírja, hogy a határozat „teljes egészében kötelező” azokra nézve, akiket címzettként megjelöl.
- 167 A 2006/928 határozat 4. cikke értelmében a határozatnak az összes tagállam a címzettje, ami – csatlakozásának időpontjától kezdve – Romániát is magában foglalja. Ez a határozat következképpen – az Unióhoz való csatlakozásától kezdve – teljes egészében kötelező erre a tagállamra nézve.
- 168 Ily módon az említett határozat előírja, hogy Románia köteles teljesíteni a mellékletében szereplő értékelési kritériumokat, és – 1. cikkének első bekezdése értelmében – minden évben jelentést tenni a Bizottságnak az e tekintetben elért haladásról.
- 169 Ami konkrétan ezeket az értékelési kritériumokat illeti, hozzá kell fűzni, hogy azokat – amint az a jelen ítélet 158–162. pontjából kitűnik – Romániának az Unióhoz történő csatlakozása előtt a Bizottság által többek között az igazságügyi reformok területén és a korrupció elleni küzdelem területén megállapított hiányosságok miatt határozták meg, és hogy azok célja annak biztosítása, hogy ez a tagállam tiszteletben tartsa a jogállamiság EUSZ 2. cikkben kimondott értékét, ami a Szerződések említett tagállamra való alkalmazásából eredő valamennyi jog gyakorlásának feltételét képezi.
- 170 Ezen túlmenően, amint arra a főtanácsnok a C-83/19., C-127/19., C-195/19., C-291/19. és C-355/19. sz. ügyre vonatkozó indítványának 152. pontjában rámutatott, továbbá amint azt a Bizottság és a belga kormány megjegyezte, az említett értékelési kritériumok a Románia által 2004. december 14-én, a csatlakozási tárgyalások lezárásakor vállalt – többek között az igazságszolgáltatás területére és a korrupció elleni küzdelem területére vonatkozó – egyedi kötelezettségeket és az általa elfogadott követelményeket pontosítják, amelyek a csatlakozási okmány IX. mellékletében szerepelnek.
- 171 Ily módon – amint azt többek között a Bizottság hangsúlyozta, és amint az a 2006/928 határozat (4) és (6) preambulumbekzdéséből kitűnik – az MCV felállításának és az értékelési kritériumok rögzítésének célja az volt, hogy kiegészítse Romániának az Unióhoz történő csatlakozását, annak érdekében, hogy orvosolja a csatlakozás előtt ezeken a területeken a Bizottság által megállapított hiányosságokat.
- 172 Ebből következik, hogy az értékelési kritériumok kötelező erejűek Romániára nézve, így erre a tagállamra vonatkozik az e kritériumok elérésére, valamint az azok lehető legkorábban történő teljesítése céljából a megfelelő intézkedések megtételére irányuló konkrét kötelezettség. Ugyanígy az említett tagállam köteles tartózkodni bármely olyan intézkedés végrehajtásától, amely veszélyeztetheti e kritériumok megvalósítását.
- 173 A Bizottság által a 2006/928 határozat alapján készített jelentéseket illetően emlékeztetni kell arra, hogy annak megállapításához, hogy valamely uniós aktus kivált-e kötelező joghatásokat, annak lényegét kell figyelembe venni, és a hatásait olyan objektív kritériumok alapján kell megítélni, mint az aktus tartalma, adott esetben figyelembe véve elfogadásának körülményeit, valamint az elfogadó intézmény jogkörét (lásd ebben az értelemben: 2018. február 20-i Belgium kontra Bizottság ítélet, C-16/16 P, EU:C:2018:79, 32. pont).
- 174 A jelen ügyben igaz, hogy a 2006/928 határozat alapján készített jelentések címzettje – a határozat 2. cikkének első bekezdése értelmében – nem Románia, hanem a Parlament és a Tanács. Ezenfelül – jöllehet ezek a jelentések tartalmazznak egy, a Románia helyzetére vonatkozó elemzést, és követelményeket fogalmaznak meg e tagállam számára – a jelentésekben szereplő következtetések az e követelményeken alapuló „ajánlásokat” intéznek az említett tagállamhoz.

- 175 Nem vitatott, hogy e jelentések célja – amint az az említett határozat egymással összefüggésben értelmezett 1. és 2. cikkéből kitűnik – a Románia által elért haladásnak az e tagállam által teljesítendő értékelési kritériumok tükrében történő elemzése és értékelése. Ami konkrétan az e jelentésekben szereplő ajánlásokat illeti, azokat – amint azt a Bizottság is megjegyezte – e kritériumok megvalósítása céljából, valamint annak érdekében alakították ki, hogy iránymutatással szolgáljanak az említett tagállam ezzel kapcsolatos reformjait illetően.
- 176 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a lojális együttműködésnek az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében előírt elvéből az következik, hogy a tagállamoknak meg kell hozniuk valamennyi olyan intézkedést, amely alkalmas az uniós jog hatályának és hatékonyságának biztosítására, továbbá hogy a tagállamok kötelesek az uniós jog megsértéséből eredő jogellenes következményeket megszüntetni, és hogy ez a kötelezettség, hatáskörük keretein belül, az érintett tagállam valamennyi szervére vonatkozik (lásd ebben az értelemben: 2020. december 17-i Bizottság kontra Szlovénia [Az EKB irattárai] ítélet, C-316/19, EU:C:2020:1030, 119. és 124. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 177 E körülmények között Romániának – ahhoz, hogy megfeleljen a 2006/928 határozat mellékletében előírt értékelési kritériumoknak – megfelelően figyelembe kell vennie a Bizottság által az e határozat alapján készített jelentésekben megfogalmazott követelményeket és ajánlásokat. Konkrétan: az értékelési kritériumok hatálya alá tartozó területeken ez a tagállam nem fogadhat el vagy tarthat fenn olyan intézkedéseket, amelyek veszélyeztethetik az e kritériumokban előírt eredményt. Amennyiben a Bizottság egy ilyen jelentésben kétségeit fejezi ki egy nemzeti intézkedésnek a valamely értékelési kritériummal való összeegyeztethetőségét illetően, Romániának jóhiszeműen kell együttműködnie ezzel az intézménnyel azért, hogy – ezen értékelési kritériumoknak és a Szerződések rendelkezéseinek a teljes tiszteletben tartása mellett – leküzdje az említett értékelési kritériumok megvalósítását illetően tapasztalt nehézségeket.
- 178 A fenti megfontolásokra figyelemmel a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett első kérdésre, a C-83/19., a C-127/19., a C-291/19., a C-355/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdésre, valamint a C-127/19., a C-291/19. és a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 2. és EUSZ 49. cikkel összefüggésben a csatlakozási okmány 2., 37. és 38. cikkét akként kell értelmezni, hogy a 2006/928 határozat – jogi jellegét, tartalmát és időbeli hatályát illetően – a csatlakozási szerződés hatálya alá tartozik. Ez a határozat – mindaddig, amíg hatályon kívül nem helyezik – minden elemében kötelező Romániára nézve. A határozat mellékletében szereplő értékelési kritériumok célja annak biztosítása, hogy ez a tagállam tartsa tiszteletben a jogállamiság EUSZ 2. cikkben kimondott értékét, és ezen értékelési kritériumok kötelező erejűek az említett tagállamra nézve, amennyiben ezen utóbbi köteles megtenni az e kritériumok teljesítéséhez megfelelő intézkedéseket, a lojális együttműködés EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében kimondott elve alapján megfelelően figyelembe véve a Bizottság által az említett határozat alapján készített jelentéseket, és különösen az e jelentésekben megfogalmazott ajánlásokat.

A C-83/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésről és a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésről

- 179 A C-83/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdéssel és a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdéssel – amelyeket együttesen kell vizsgálni – a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kívánnak választ kapni, hogy Romániában az igazságszolgáltatás szervezetére irányadó, az igazságügyi felügyelet vezetőinek ideiglenes kinevezésére és az SIIJ létrehozására vonatkozókhöz hasonló szabályozások a 2006/928 határozat hatálya alá tartoznak-e, és hogy azoknak tiszteletben kell-e tartaniuk a jogállamiság EUSZ 2. cikkben kimondott értékéből eredő követelményeket.

- 180 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 2006/928 határozat – amint az (6) preambulumbekzdéséből, valamint a határozat mellékletében szereplő első, harmadik és negyedik értékelési kritérium különösen tág megfogalmazásából kitűnik, továbbá amint azt a Bizottságnak a jelen ítélet 158. pontjában említett jelentése megerősíti – a teljes romániai igazságszolgáltatási rendszerre, valamint az e tagállamban a korrupció ellen folytatott küzdelemre terjed ki. E tekintetben az e határozat 2. cikkében említett, a Bizottság Európai Parlamenthez és Tanácshoz intézett, Románia kísérő intézkedésekkel kapcsolatos, csatlakozást követő előrehaladásáról szóló, 2007. június 27-i jelentésének [COM(2007) 378 végleges] 3.1. pontjában a Bizottság megállapította, hogy mivel minden egyes értékelési kritérium egy-egy építőelemet jelent a független és pártatlan igazságszolgáltatási és közigazgatási rendszer épületében, azokat – a kritériumok megvalósításáig – nem elszigetelten, hanem együttesen kell figyelembe venni, az elérni kívánt bármely igazságügyi reformnak és a korrupció elleni küzdelem reformjának elválaszthatatlan részeként.
- 181 Márpedig a jelen ügyben – amint arra a főtanácsnok a C-83/19., C-127/19., C-195/19., C-291/19. és C-355/19. sz. ügyre vonatkozó indítványának 178. és 250. pontjában lényegében rámutatott – az alapeljárásokban szóban forgó, a 2018. és 2019. évi reformokból eredő nemzeti szabályozások az igazságszolgáltatásra vonatkozó azon különféle törvényeket módosították, amelyeket – az igazságszolgáltatás függetlenségének és hatékonyságának javítása céljából – Romániának az Unióhoz való csatlakozására irányuló tárgyalások keretében fogadtak el, és amelyek ebben a tagállamban az igazságszolgáltatási rendszer szervezetére irányadó jogalkotási keretet képezik.
- 182 Ami konkrétan a C-83/19. sz. ügyben szóban forgó nemzeti szabályozást illeti, az a magisztratúra legfelsőbb tanácsán belüli, jogi személyiséggel rendelkező szervezet, az igazságügyi felügyelet vezetőinek ideiglenes kinevezésére vonatkozik, amely tanács elszámoltathatósága – az átláthatóbb és hatékonyabb igazságszolgáltatási folyamat garanciájaként – kifejezetten a 2006/928 határozat mellékletében szereplő első értékelési kritérium tárgyát képezi. Ez a szervezet alapvető hatáskörökkel rendelkezik az igazságszolgáltatáson belüli fegyelmi eljárások, valamint a bírák személyes felelősségére irányuló eljárások keretében. Intézményi struktúrája és tevékenysége – csakúgy mint a C-83/19. sz. ügyben szóban forgó szabályozásé – egyébiránt a Bizottság által a 2006/928 határozat 2. cikke alapján készített jelentések, és különösen a 2010., 2011. és 2017–2019. évi jelentés tárgyát képezte.
- 183 A C-127/19., C-195/19., C-291/19. és C-355/19. sz. ügyben szóban forgó nemzeti szabályozás az SIIJ létrehozására, valamint az ott feladatokat ellátó ügyészek kinevezésével kapcsolatos szabályokra vonatkozik. Amint arra azonban a főtanácsnok az ezen ügyekre vonatkozó indítványának 180. és 181. pontjában rámutatott, egy ilyen ügyosztály létrehozása a 2006/928 határozat mellékletében szereplő, az igazságszolgáltatási rendszer szervezetére és a korrupció elleni küzdelemre vonatkozó első, harmadik és negyedik értékelési kritérium hatálya alá tartozik, egyébként pedig a Bizottság által az e határozat 2. cikke értelmében 2018-ban és 2019-ben készített jelentések tárgyát képezte.
- 184 Ebből következik, hogy ezek a szabályozások a 2006/928 határozat hatálya alá tartoznak, és hogy – amint az a jelen ítélet 178. pontjából kitűnik – azoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogból, és különösen a jogállamiság EUSZ 2. cikkben kimondott értékéből eredő követelményeket.
- 185 A C-83/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik kérdésre és a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy Romániában az igazságszolgáltatás szervezetére irányadó, az igazságügyi felügyelet vezetőinek ideiglenes kinevezésére és az igazságszolgáltatási rendszer keretében elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozással foglalkozó ügyészségi ügyosztály létrehozására vonatkozóhoz hasonló szabályozások a 2006/928 határozat hatálya alá tartoznak, így azoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogból, és különösen a jogállamiság EUSZ 2. cikkben kimondott értékéből eredő követelményeket.

A C-83/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésről

- 186 A C-83/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az EUSZ 2. cikket, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a 2006/928 határozatot akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a valamely tagállami kormány által elfogadott azon nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi e kormány számára a bírakkal és ügyészekkel szembeni fegyelmi eljárások lefolytatásával és fegyelmi eljárások megindításával megbízott igazságszolgáltatási szerv vezetőinek – az ilyen tisztségek esetében a nemzeti jogban előírt rendes kinevezési eljárás tiszteletben tartásának mellőzésével történő – ideiglenes kinevezését.
- 187 Amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, a kérdést előterjesztő bíróság ezt a kérdést amiatt terjeszti elő, hogy az alapeljárásban szóban forgó nemzeti szabályozásban említetthez hasonló igazságszolgáltatási szervekre ruházott feladatok, és különösen az e feladatok keretében az e szerv vezetőinek a rendelkezésére álló hatáskörök terjedelme kérdéseket vet fel a bírák függetlenségével kapcsolatos követelményt illetően.
- 188 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUSZ 2. cikkben kimondott jogállamiság értéket pontosabban megfogalmazó EUSZ 19. cikk értelmében a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladata biztosítani az uniós jog teljes körű alkalmazását valamennyi tagállamban, valamint a jogalanyok bírói védelmét, ami az uniós jog alapján illeti meg őket (2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 50. pont; 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 47. pont; 2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A rendes bíróságok függetlensége] ítélet, C-192/18, EU:C:2019:924, 98. pont).
- 189 Az uniós jog tiszteletben tartásának biztosítására irányuló hatékony bírói felülvizsgálat fennállása már önmagában a jogállamiság létének velejárója (2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117, 36. pont; 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 51. pont).
- 190 Ennek keretében, amint azt az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja, a tagállamoknak meg kell teremteniük azokat a jogorvoslati lehetőségeket és eljárásokat, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a jogalanyok hatékony bírói jogvédelemhez való joga tiszteletben tartásának biztosításához szükségesek. Amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, a jogalanyok uniós jogból eredő jogai hatékony bírói védelmének elve, amelyre az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése utal, a tagállamok közös alkotmányos hagyományain nyugvó uniós jogi alapelv, amelyet rögzít a Rómában 1950. november 4-én aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.) 6. és 13. cikke, és amelyet jelenleg a Charta 47. cikke is megerősít (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírjainak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 109. és 110. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 191 Ebből következik, hogy minden tagállamnak biztosítania kell, hogy jogorvoslati rendszerében, az uniós jog által szabályozott területeken az uniós jog értelmében vett „bíróságnak” minősülő fórumok teljesítik a hatékony bírói jogvédelem követelményeit (2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117, 37. pont; 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 52. pont).
- 192 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének tárgyi hatályát illetően emlékeztetni kell arra, hogy ez a rendelkezés „az uniós jog által szabályozott területekre” vonatkozik, függetlenül attól a helyzettől, amelyben e jogot a tagállamok a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében végrehajtják (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírjainak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 111. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 193 Az alapeljárásban szóban forgókhoz hasonló nemzeti szabályozások a bírói kar egészére, ekként pedig a rendes bíróságok azon bírúira is vonatkoznak, akiknek e minőségükben az uniós jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekben kell határozatot hozniuk. Amennyiben ezen utóbbiak ily módon – az uniós jog értelmében vett „bíróságokként” – az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett, „az uniós jog által szabályozott területeken” a jogorvoslati lehetőségek román rendszerébe tartoznak, teljesíteniük kell a hatékony bírói jogvédelem követelményeit.
- 194 Emlékeztetni kell azonban arra, hogy annak biztosítása érdekében, hogy az e rendelkezésben megkövetelt hatékony bírói jogvédelmet nyújthassák azok a szervek, amelyeknek esetlegesen az uniós jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekben kell határozatot hozniuk, alapvető fontosságú e szervek függetlenségének védelme, amint azt a Charta 47. cikkének második bekezdése is megerősíti, amely a „független” bírósághoz való hozzáférést a hatékony jogorvoslathoz való alapvető jog egyik követelményeként említi (lásd ebben az értelemben: 2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírúinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 115. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 195 A bíróságok függetlenségére vonatkozó e követelmény – amely a bírói hivatás velejárója – a hatékony bírói jogvédelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, amely döntő jelentőségű a jogalanyok uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából. A hatalmi ágak szétválasztása elvének megfelelően, amely a jogállamiság működését jellemzi, a bíróságok függetlenségét biztosítani kell többek között a jogalkotó és a végrehajtó hatalommal szemben (lásd ebben az értelemben: 2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírúinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 116. és 118. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 196 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az uniós jog alapján megkövetelt függetlenség és pártatlanság garanciái olyan szabályok meglétét igénylik, amelyek a jogalanyok számára biztosítják minden, a szóban forgó fórum külső tényezők általi befolyásolhatatlanságára, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában fennálló semlegességére vonatkozó jogos kétség kizárását (lásd ebben az értelemben: 2006. szeptember 19-i Wilson ítélet, C-506/04, EU:C:2006:587, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírúinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 117. pont; 2021. április 20-i Republika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 53. pont).
- 197 E tekintetben fontos, hogy a bírakat ne érje a függetlenségüket veszélyeztető külső beavatkozás vagy nyomás. A bírák jogállására, valamint hivatásuk gyakorlására alkalmazandó szabályoknak különösen lehetővé kell tenniük nemcsak az utasításokban megnyilvánuló bármely közvetlen befolyás kizárását, hanem az olyan közvetettebb befolyás kizárását is, amely hatással lehet az érintett bírák határozataira, továbbá ily módon a bírák függetlensége vagy pártatlansága látszata hiányának kizárását, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell (lásd ebben az értelemben: 2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírúinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 119. és 139. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 198 Még konkrétabban: a fegyelmi rendszerre irányadó szabályokat illetően a függetlenség követelménye – az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – azt is feltételezi, hogy ez a rendszer tartalmazza az ahhoz szükséges garanciákat, hogy elkerülhető legyen annak veszélye, hogy ezt a rendszert a bírósági határozatok tartalmának politikai ellenőrzését szolgáló rendszerként alkalmazzák. E tekintetben az olyan szabályok megalkotása, amelyek egyaránt meghatározzák – többek között – a fegyelmi vétségnek minősülő magatartásokat és a konkrétan alkalmazandó szankciókat, illetve amelyek egy független fórum olyan eljárását írják elő, amely maradéktalanul biztosítja a Charta 47. és 48. cikkében rögzített jogokat, különösen a védelemhez való jogot, továbbá amelyek szabályok biztosítják a fegyelmi testület határozatainak bíróság előtti megtámadhatóságát, az igazságszolgáltatás függetlenségének

megőrzéséhez elengedhetetlen garanciáknak minősülnek (2018. július 25-i Minister for Justice and Equality [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] ítélet, C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 67. pont; 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország [A legfelsőbb bíróság függetlensége] ítélet, C-619/18, EU:C:2019:531, 77. pont; 2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A rendes bíróságok függetlensége] ítélet, C-192/18, EU:C:2019:924, 114. pont].

- 199 Ezen túlmenően – amint arra a főtanácsnok a C-83/19., C-127/19., C-195/19., C-291/19. és C-355/19. sz. ügyre vonatkozó indítványának 268. pontjában lényegében rámutatott – mivel a fegyelmi vizsgálat megindításának lehetőség már önmagában nyomást gyakorolhat azokra, akiknek egy jogvitában határozatot kell hozniuk, elengedhetetlen, hogy a vizsgálatok lefolytatására és a fegyelmi eljárás megindítására hatáskörrel rendelkező szerv objektív módon és pártatlanul járjon el feladatainak teljesítése során, valamint hogy e célból semmiféle külső befolyás ne érje.
- 200 Ily módon – és mivel az ilyen szervnél vezető tisztséget betöltő személyek döntő befolyást gyakorolhatnak a szerv tevékenységére – az e tisztségekbe való kinevezésre irányuló eljárásokra vonatkozó szabályokat úgy kell kialakítani, amint arra a főtanácsnok a C-83/19., C-127/19., C-195/19., C-291/19. és C-355/19. sz. ügyre vonatkozó indítványának 269. pontjában lényegében rámutatott, hogy azok semmiféle jogos kétséget ne kelthessenek azt illetően, hogy az említett szerv jogköreit és feladatait az igazságszolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos nyomásgyakorlás, illetve az e tevékenység feletti politikai ellenőrzés eszközeként használják.
- 201 A kérdést előterjesztő bíróságnak kell majd végső soron határozatot hoznia erről a kérdésről az e célból szükséges értékelések elvégzését követően. E célból fontos emlékeztetni arra, hogy az EUMSZ 267. cikk keretében a Bíróság csak arra jogosult, hogy a Szerződések és az uniós intézmények által hozott aktusok értelmezéséről döntsön, arra viszont nem, hogy az uniós jog szabályait egy meghatározott ügyre alkalmazza. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azonban a Bíróság az EUMSZ 267. cikkel bevezetett igazságügyi együttműködés keretében – az iratokban fellelhető tényekből kiindulva – megadhatja a nemzeti bíróságnak az uniós jog értelmezésének azokat az elemeit, amelyek valamely uniós jogi rendelkezés hatásainak értékelése során részére hasznosak lehetnek (2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 132. pont; 2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 96. pont).
- 202 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az a pusztán körülmény, hogy a bírakkal és ügyészekkel szemben fegyelmi eljárások lefolytatásával és fegyelmi eljárás megindításával megbízott szerv vezetőit a tagállam kormánya nevezi ki, nem kelthet a jelen ítélet 200. pontjában említettekhez hasonló kétségeket.
- 203 Ugyanez vonatkozik azokra a nemzeti rendelkezésekre, amelyek előírják, hogy ha egy ilyen szerv vezető tisztsége a szóban forgó megbízatás lejártával megüresedik, e tisztség helyettesítését azon vezető látja el, akinek a megbízatása lejárt, azon időpontig, ameddig e tisztséget a törvényben előírt feltételek szerint betöltik.
- 204 Ugyanakkor továbbra is szükséges az, hogy az e vezetők kinevezésére vonatkozó határozatok elfogadására irányadó anyagi feltételeket és eljárási szabályokat akként alakítsák ki, hogy azok megfeleljenek a jelen ítélet 199. pontjában felidézett követelményeknek.
- 205 Konkrétan: a jelen ítélet 200. pontjában említettekhez hasonló kétségeket kelthet a nemzeti szabályozás, ha – akár csak ideiglenesen is – azzal a hatással jár, hogy lehetővé teszi az érintett tagállam kormánya számára a bírakkal és ügyészekkel szemben fegyelmi eljárások lefolytatásával és fegyelmi eljárás megindításával megbízott szerv vezetői tisztségeibe a nemzeti jogban előírt rendes kinevezési eljárás figyelmen kívül hagyásával való kinevezést.

- 206 A kérdést előterjesztő bíróságnak kell – a nemzeti jogi és ténybeli kontextus valamennyi releváns tényezőjére figyelemmel – vizsgálnia azt, hogy az alapeljárásban szóban forgó nemzeti szabályozás azzal a hatással járt-e, hogy a nemzeti kormányra az e tisztségekbe való kinevezésre irányuló közvetlen jogkört ruháztak, és hogy az jogos kétségeket kelthetett-e azt illetően, hogy az igazságügyi felügyelet jogköreit és feladatait a bírák és az ügyészek tevékenységével kapcsolatos nyomásgyakorlás, illetve az e tevékenység feletti politikai ellenőrzés eszközeként használják.
- 207 A fenti megfontolásokra figyelemmel a C-83/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 2. cikket, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a 2006/928 határozatot akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a valamely tagállami kormány által elfogadott azon nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi e kormány számára a bírakkal és ügyészekkel szembeni fegyelmi eljárások lefolytatásával és fegyelmi eljárások megindításával megbízott igazságszolgáltatási szerv vezetőinek – a nemzeti jogban előírt rendes kinevezési eljárás tiszteletben tartásának mellőzésével történő – ideiglenes kinevezését, ha ez a szabályozás jogos kétségeket kelthet azt illetően, hogy e szerv jogköreit és feladatait a bírák és az ügyészek tevékenységével kapcsolatos nyomásgyakorlás, illetve az e tevékenység feletti politikai ellenőrzés eszközeként használják.

A C-127/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdésről, a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdésről, a C-291/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdésről, valamint a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik és negyedik kérdésről

- 208 A C-127/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdéssel, a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdéssel, a C-291/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdéssel, valamint a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik és negyedik kérdéssel – amelyeket együttesen kell vizsgálni – a kérdést előterjesztő bíróságok lényegében arra kívánnak választ kapni, hogy az EUSZ 2. cikket, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a 2006/928 határozatot akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a bírák és az ügyészek által elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos vizsgálatok lefolytatására kizárólagos hatáskörrel rendelkező, az ügyészségen belüli szakosított ügyosztály létrehozását írja elő.
- 209 A kérdést előterjesztő bíróságok úgy vélik, hogy Romániában egy ilyen ügyosztály, azaz az ilyen kizárólagos hatáskörrel felruházott SIIJ létrehozása az EUSZ 2. cikkben és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében, valamint a Charta 47. cikkében előírt garanciákkal összeegyeztethetetlen nyomást gyakorolhat a bírákra. Ezen túlmenően az SIIJ hatáskörére és szervezetére irányadó szabályok, a működésére vonatkozó részletes szabályok, valamint az erre az ügyosztályra beosztott ügyészek kinevezése és visszahívása megerősíti ezt a félelmet, emellett pedig akadályozhatja a korrupciós bűncselekmények elleni küzdelmet. Végezetül – figyelemmel az SIIJ-en belüli ügyészi tisztségek korlátozott számára – az SIIJ nem tudja észszerű határidőn belül kezelni az előtte folyamatban lévő ügyeket.
- 210 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy amint az a Bíróságnak a jelen ítélet 111. pontjában említett állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, a tagállami igazságszolgáltatás – azon belül az ügyészség – szervezete a tagállamok hatáskörébe tartozik, az uniós jog tiszteletben tartása mellett.
- 211 Ily módon – a jelen ítélet 191., 194. és 195. pontjában jelzetteknek megfelelően – továbbra is elengedhetetlen, hogy ezt a szervezetet oly módon alakítsák ki, hogy biztosítva legyen az uniós jogból eredő követelményeknek, így különösen az olyan bíróságok függetlenségével kapcsolatos követelménynek a tiszteletben tartása, amelyeknek az e jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekben kell határozatot hozniuk, azzal a céllal, hogy garantálják a jogalanyok számára az uniós jogon alapuló jogaik hatékony bírói védelmét.

- 212 A jelen ítélet 196. és 197. pontjában említett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a bírák függetlenségének elve olyan szabályok kidolgozását követeli meg, amelyek biztosítják a jogalanyokban felmerülő, a bírák külső tényezők – így többek között a törvényhozó és a végrehajtó hatalomnak az érintett bírák határozatait esetlegesen érintő közvetlen vagy közvetett hatások – általi befolyásolhatatlanságára vonatkozó minden jogos kétség eloszlatását, továbbá ily módon a bírák függetlensége vagy pártatlansága látszata hiányának kizárását, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell.
- 213 Amennyiben egy tagállam a bírakkal és az ügyészekkel szembeni büntetőeljárásokra irányadó, a bírák és az ügyészek által elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos vizsgálatok lefolytatására kizárólagos hatáskörrel rendelkező, az ügyészségen belüli speciális ügyosztály létrehozására vonatkozóhoz hasonló, különös szabályokat ír elő, a függetlenség követelménye megköveteli – azért, hogy a jogalanyokban eloszlassanak az előző pontban említetthez hasonló minden jogos kétséget –, hogy ezeket a különös szabályokat az igazságszolgáltatás megfelelő működésével kapcsolatos objektív és ellenőrizhető követelmények igazolják, valamint hogy – az e bírák és ügyészek fegyelmi felelősségével kapcsolatos szabályokhoz hasonlóan – előírják az annak biztosításához szükséges garanciákat, hogy ezeket a büntetőeljárásokat nem lehet az említett bírák és ügyészek tevékenységeinek politikai ellenőrzését szolgáló rendszerként alkalmazni, és hogy azok teljes mértékben garantálják a Charta 47. és 48. cikkében kimondott jogokat.
- 214 Ezek a különös szabályok különösen azzal a hatással nem járhatnak, hogy a jelen ítélet 212. pontjában említett külső tényezőknek tegyék ki a korrupciós ügyekkel foglalkozó bírákat és ügyészeket, aminek hiányában nemcsak az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelmények, hanem – a jelen ügyben – a 2006/928 határozat értelmében a korrupció elleni küzdelem területén Romániára háruló különös kötelezettségek is sérülnek. Egyebekben e különös szabályok nem eredményezhetik a korrupciós bűncselekményekre irányuló vizsgálatok időtartamának meghosszabbodását, illetve a korrupció elleni küzdelem bármiféle gyengülését.
- 215 A jelen ügyben először is, noha a magisztratúra legfelsőbb tanácsa a Bíróság előtt azt állította, hogy az SIIJ létrehozását a bírák és ügyészek önkényes feljelentésekkel szembeni védelmének szükségessége igazolta, a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy e törvény indokolása nem tüntet fel az igazságszolgáltatás megfelelő működésére alapított követelményekkel kapcsolatos semmiféle indokot, amit azonban – az összes releváns tényező figyelembevételével – a kérdést előterjesztő bíróságoknak kell vizsgálniuk.
- 216 Másodsor, az ügyészségen belüli, a bírák és az ügyészek által elkövetett bűncselekmények kivizsgálásával megbízott SIIJ-hez hasonló önálló struktúra sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak a jogalanyokban keltenie kell, mivel ezt a struktúrát – a hatásköreire, összetételére és működésére irányadó szabályok, valamint a releváns nemzeti kontextus alapján – akként lehet felfogni, hogy célja a bírákra gyakorolt nyomást és megfélemlítésüket szolgáló eszköz létrehozása, amely ily módon az e bírák függetlensége és pártatlansága hiányának látszatát eredményezheti.
- 217 E tekintetben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a valamely bíróval vagy ügyésszel szembeni feljelentés SIIJ-hez történő benyújtása elegendő ahhoz, hogy az SIIJ eljárást indítson, többek között akkor, ha a feljelentést olyan személyre vonatkozó nyomozás keretében nyújtják be, aki nem bíró vagy ügyész, és amely nyomozást ekkor attól függetlenül áttesznek az SIIJ-hez, hogy a bírát vagy ügyésszt milyen bűncselekmény elkövetésével vádolják, és hogy milyen bizonyítékokat hoznak fel vele szemben. Az ügyet akkor is átteszik az SIIJ-hez, ha a folyamatban lévő nyomozás az ügyészségen belüli másik szakosított ügyosztály – például a DNA – hatáskörébe tartozó bűncselekményre irányul, amennyiben bíróval vagy ügyésszel szemben folyik az eljárás. Az SIIJ végül fellebbezéseket nyújthat be a létrehozása előtt elfogadott határozatokkal szemben, illetve visszavonhatja a DNA vagy a DIICOT, illetve a főügyész által a felsőbb bíróságokhoz benyújtott fellebbezéseket.

- 218 A kérdést előterjesztő bíróságok által nyújtott információk szerint az ily módon életbe léptetett rendszer lehetővé teszi, hogy visszaélészerűen tegyenek feljelentéseket, többek között azzal a céllal, hogy folyamatban lévő érzékeny ügyekbe – különösen a magas szinten elkövetett korrupcióval vagy a szervezett bűncselekményekkel kapcsolatos bonyolult és nagy horderejű ügyekbe – avatkozzak be, mivel ilyen feljelentés esetén az ügy automatikusan az SIIJ hatáskörébe tartozik.
- 219 A Bíróság rendelkezésére álló információkból, valamint a Bizottság Európai Parlamenthez és Tanácshoz intézett, a Románia által az együttműködési és ellenőrzési mechanizmus keretében elért haladásról szóló, 2019. október 22-i jelentéséből [COM(2019) 499 final, 5. o.] kitűnik, hogy az SIIJ tevékenységein alapuló gyakorlati példák meg tudják erősíteni, hogy bekövetkezett a jelen ítélet 216. pontjában említett azon kockázat, hogy ez az ügyosztály a politikai nyomásgyakorlás eszközehez hasonlít, valamint hogy – többek között – a magas szinten elkövetett korrupciós tényállásokra irányuló bűnügyi nyomozások vagy bírósági eljárások lefolyásának módosítása céljából oly módon gyakorolja jogköreit, hogy az kétségeket kelthet objektivitását illetően, amit a kérdést előterjesztő bíróságoknak kell – a jelen ítélet 201. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – értékelniük.
- 220 Ebben a kontextusban szintén e bíróságok feladata vizsgálni azt, hogy az SIIJ szervezetével és működésével, valamint az SIIJ-be beosztott ügyészek kinevezésével és visszahívásával kapcsolatos szabályok révén – különösen a nemzeti jogban előírt rendes eljárástól eltérést biztosító sürgősségi rendeletekkel ezekben a szabályokban bevezetett módosításokra tekintettel – nem válik-e az említett ügyosztály kívülről befolyásolhatóvá.
- 221 Harmadszor, a Charta 47. és 48. cikkében kimondott jogokat illetően fontos többek között az, hogy az ügyészség SIIJ-hez hasonló szakosított ügyosztályának szervezetére és működésére irányadó szabályokat oly módon alakítsák ki, hogy ne akadályozzák azt, hogy az érintett bírák és ügyészek ügyében észszerű határidőn belül tárgyalást lehessen tartani.
- 222 Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróságok által lefolytatandó vizsgálatra is figyelemmel, az általuk nyújtott információkból kitűnik, hogy előfordulhat, hogy az SIIJ esetében nem ez a helyzet, többek között az ezen ügyosztályra beosztott – és egyébként sem a nyomozásoknak az összetett korrupciós ügyekben való lefolytatásához szükséges eszközökkel, sem az ehhez szükséges tapasztalattal nem rendelkező – ügyészek nyilvánvalóan jelentősen alacsony száma, valamint az ilyen ügyeknek a kezelésükre hatáskörrel rendelkező ügyosztályok általi áttétele okán az ezen ügyészekre háruló túlzott munkateher együttes hatása miatt.
- 223 A fenti megfontolásokra figyelemmel a C-127/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdésre, a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett második kérdésre, a C-291/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik és ötödik kérdésre, valamint a C-355/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik és negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 2. cikket, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a 2006/928 határozatot akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a bírák és az ügyészek által elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos vizsgálatok lefolytatására kizárólagos hatáskörrel rendelkező szakosított ügyosztály létrehozását írja elő az ügyészségen belül, kivéve, ha ezen ügyosztály
- létrehozását az igazságszolgáltatás megfelelő működésére alapított objektív és ellenőrizhető követelmények igazolják, továbbá
  - olyan konkrét garanciákkal bír, amelyek lehetővé teszik egyrészt minden kockázat kizárását a tekintetben, hogy ezt az ügyosztályt e bírák és ügyészek tevékenysége feletti, a függetlenségük aláásására alkalmas politikai ellenőrzés eszközeként használják, másrészt pedig annak biztosítását, hogy ez a hatáskör ezen utóbbiak vonatkozásában a Charta 47. és 48. cikkéből eredő követelmények teljes körű tiszteletben tartása mellett gyakorolható.

A C-397/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik, ötödik és hatodik kérdésről

- 224 A C-397/19. sz. ügyben előterjesztett, együttesen vizsgálendő negyedik, ötödik és hatodik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az EUSZ 2. cikket és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az állam bírói hiba által okozott kárért fennálló vagyoni felelősségére és a bírák személyes felelősségére irányadó nemzeti szabályozás, abban az esetben, ha ez a szabályozás
- először is elvont és általános módon határozza meg a „bírói hiba” fogalmát,
  - másodsor előírja, hogy a bírói hiba fennállásának az állam vagyoni felelősségének megállapítására irányuló eljárás keretében az érintett bíró meghallgatása nélküli megállapítása kötelező erejű a bíró személyes felelősségének megállapítására irányuló eljárás keretében,
  - harmadszor az annak vizsgálatát célzó nyomozás megindítására irányuló hatáskörrel ruházza fel a minisztériumot, hogy visszkereseti igényt kell-e érvényesíteni a bíróval szemben, továbbá a minisztériumot az e visszkereseti igény – saját értékelésén alapuló – előterjesztésére irányuló hatáskörrel ruházza fel.
- 225 E tekintetben előjáróban meg kell állapítani, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás értelmében a bírói hiba fennállása képezi az állam vagyoni felelőssége, egyúttal pedig a szóban forgó bíró személyes felelőssége megállapításának egyik feltételét. A jogállamiság elvből, és különösen a bírák függetlenségének garanciájával kapcsolatos elvből eredő követelményekre tekintettel külön-külön kell vizsgálni azt a rendszert, amely lehetővé teszi a jogalanyok számára, hogy az államnak – az általuk egy bírói hiba miatt elszenvedett – kárért fennálló felelősségét megállapíttassák, valamint a bírák e bírói hiba miatt fennálló személyes felelősségének visszkereseti igény keretében történő megállapítására irányadó rendszert.
- 226 Ami egyrészt az államnak az uniós joggal ellentétes bírósági határozatokért fennálló felelősségét illeti, a Bíróság már megállapította, hogy – bizonyos feltételek mellett – nem tűnik úgy, hogy e felelősség megállapíttatásának lehetősége különös kockázatokat jelent a végső fokon eljáró bíróság függetlenségének megkérdőjelezését illetően (2003. szeptember 30-i Köbler ítélet, C-224/01, EU:C:2003:513, 42. pont).
- 227 Ezt az értékelést megfelelően át lehet ültetni az állam azon bírósági határozatokért fennálló felelőssége megállapíttatásának lehetőségére, amely bírósági határozatok a nemzeti jogra tekintettel bírói hibában szenvednek.
- 228 A kérdést előterjesztő bíróság által említett azon körülmény, hogy az állam felelősségének megállapításával kapcsolatos anyagi feltételeket – különösen a „bírói hiba” fogalmát – a szóban forgó nemzeti szabályozás elvontan és általánosan határozza meg, önmagában szintén nem alkalmas arra, hogy veszélyeztesse a bírák függetlenségét, mivel az e felelősségre irányadó szabályozásnak, éppen e felelősség jellege miatt, elvont és általános kritériumokat kell előírnia e fogalommeghatározás céljából, amelyeket a nemzeti ítélkezési gyakorlat majd a későbbiekben pontosíthat.
- 229 Ami másrészt a bírának az általuk elkövetett bírói hibából eredő károkért fennálló személyes felelősségét illeti, hangsúlyozni kell, hogy ez a felelősségi rendszer az igazságszolgáltatás szervezetébe, ekként pedig a tagállamok hatáskörébe tartozik. Konkrétan: valamely tagállam hatóságainak azon lehetősége, hogy visszkereseti igény keretében kérdőjelezzék meg ezt a felelősséget, a tagállam döntésétől függően képezhet olyan tényezőt, amely lehetővé teszi az igazságszolgáltatási rendszer elszámoltathatóságához és hatékonyságához való hozzájárulást. E hatáskör gyakorlása során azonban a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot.

- 230 Ennélfogva – és amint arra a Bíróság a jelen ítélet 191., 194. és 195. pontjában emlékeztetett – továbbra is elengedhetetlen, hogy a bírák személyes felelősségének rendszerét oly módon alakítsák ki, hogy biztosítva legyen az uniós jogból eredő követelményeknek, így különösen az olyan bíróságok függetlenségével kapcsolatos követelménynek a tiszteletben tartása, amelyeknek az e jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos kérdésekben kell határozatot hozniuk, azzal a céllal, hogy a jogalanyok számára garantálják az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében megkövetelt hatékony bírói jogvédelmet.
- 231 Ily módon – a jelen ítélet 196. és 197. pontjában említett ítélkezési gyakorlat értelmében – a bírák függetlenségének elve olyan garanciák meglétét követeli meg, amelyek biztosítják a jogalanyokban felmerülő, a bírák külső tényezők – így többek között a törvényhozó és a végrehajtó hatalomnak az érintett bírák határozatait esetlegesen érintő közvetlen vagy közvetett hatások – általi befolyásolhatatlanságára vonatkozó minden jogos kétség kizárását, továbbá ily módon e bírák függetlensége vagy pártatlansága látszata hiányának kizárását, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell.
- 232 E tekintetben a bírának az általuk elkövetett bírói hibákért fennálló személyes felelőssége elvének elismerése annak a veszélyét vonja maga után, hogy beavatkoznak a bírák függetlenségébe, mivel az befolyásolhatja az ítélkezési feladatot végzők általi határozathozatalt.
- 233 Következésképpen fontos az, hogy a bírák bírói hibáért fennálló személyes felelősségének visszkereseti igény keretében való megkérdőjelezése rendkívüli esetekre korlátozódjon, és hogy azt az igazságszolgáltatás megfelelő működésén alapuló követelményekkel kapcsolatos objektív és ellenőrizhető kritériumok, valamint a bírósági határozatok tartalmára gyakorolt külső nyomásokkal kapcsolatos minden kockázat elkerülését, ekként pedig a jogalanyokban felmerülő, a jelen ítélet 231. pontjában említett jogos kétség elosztatását célzó garanciák szabályozzák.
- 234 E célból elengedhetetlen, hogy elő legyenek írva olyan szabályok, amelyek egyértelműen és pontosan határozzák meg többek között azokat a magatartásokat, amelyek megalapozhatják a bírák személyes felelősségének megállapítását, mégpedig a feladatukkal járó függetlenség biztosítása céljából, és annak elkerülése érdekében, hogy ki legyenek téve annak a kockázatnak, hogy személyes felelősségüket kizárólag a határozatuk miatt meg lehessen állapítani. Jóllehet – amint arra a főtanácsnok a C-397/19. sz. ügyre vonatkozó indítványának 95. és 100. pontjában lényegében rámutatott – a függetlenség garanciája nem azt követeli meg, hogy a bírák számára abszolút mentességet biztosítsanak az igazságszolgáltatási feladataik ellátása során hozott aktusokkal kapcsolatban, a feladataik ellátása során okozott károkért fennálló személyes felelősségük csak azokban a rendkívüli esetekben állhat be, amelyekben megállapították súlyos egyéni vétkességüket. E tekintetben az érintett bíró személyes felelősségének megállapításához nem elegendő önmagában az a körülmény, hogy egy határozat bírói hibában szenved.
- 235 A bírák személyes felelőssége visszkereseti igény keretében való megkérdőjelezésének részletes szabályait illetően a nemzeti szabályozásnak egyértelműen és pontosan kell előírnia azokat a szükséges garanciákat, amelyek biztosítják, hogy sem az e felelősség megállapítását esetlegesen megalapozó feltételek és körülmények fennállásának vizsgálatára irányuló nyomozás, sem a visszkereseti igény láthatóan nem tud az igazságszolgáltatási tevékenységre gyakorolt nyomás eszközévé válni.
- 236 Annak elkerülése céljából, hogy e részletes szabályok visszatartó hatást válthassanak ki a bírák körében – különösen a korrupció elleni küzdelemhez hasonló érzékeny területeken – az ítélkezési feladatuk teljes függetlenségben történő ellátását illetően, elengedhetetlen, amint arra a Bizottság lényegében rámutatott, hogy a bírák személyes felelősségének megállapítását esetlegesen megalapozó feltételek és körülmények fennállásának vizsgálatára irányuló nyomozás megindítására és lefolytatására, valamint a visszkereseti igény érvényesítésére hatáskörrel rendelkező hatóságok maguk is olyan hatóságok

legyenek, amelyek feladataik ellátása során objektíven és pártatlanul járnak el, elengedhetetlen továbbá az, hogy az említett hatáskörök gyakorlására irányadó anyagi feltételek és eljárási szabályok ne kelthessenek jogos kétségeket e hatóságok pártatlanságát illetően.

- 237 Ehhez hasonlóan az is fontos, hogy a Charta 47. cikkében kimondott jogokat – és különösen a bírói védelemhez való jogot – teljes mértékben tiszteletben tartsák, valamint hogy a bíró személyes felelősségével kapcsolatos határozathozatalra hatáskörrel rendelkező szerv bíróság legyen.
- 238 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata az összes releváns tényező figyelembevételével vizsgálni azt, hogy a jelen ítélet 233–237. pontjában említett követelményeket tiszteletben tartják-e.
- 239 E tényezők körében különös jelentőséggel bír az, hogy a jelen ügyben – amint az a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik – a bírói hiba fennállását az állammal szemben a felelősség megállapítása iránt indított eljárás keretében állapítják meg jogerősen, és hogy annak megállapítása az érintett bíró személyes felelősségének megkérdőjelezésére irányuló, visszkereseti igény alapján indult eljárásban is kötelező, mégpedig annak ellenére, hogy ezt a bírót nem hallgatták meg az első eljárásban. Egy ilyen szabállyal nemcsak hogy a bírák tevékenységére gyakorolt külső nyomás kockázata alakulhat ki, hanem az a védelemhez való jogukat is sértheti, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.
- 240 Egyebekben az érintett bíró személyes felelősségének megállapítását esetlegesen megalapozó feltételek és körülmények fennállásának vizsgálatára irányuló nyomozás megindítására és lefolytatására, valamint a bíróval szembeni visszkereseti igény érvényesítésére hatáskörrel rendelkező hatóságokat illetően a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az alapeljárásban szóban forgó nemzeti szabályozás értelmében az e célból az igazságügyi felügyelet által készített jelentés nem kötelező erejű, valamint hogy végső soron kizárólag államháztartási minisztérium dönt arról – a saját értékelése alapján –, hogy a visszkereseti igény érvényesítése céljából teljesülnek-e ezek a feltételek és körülmények. A kérdést előterjesztő bíróságnak kell – a nemzeti jogi és ténybeli kontextus valamennyi releváns tényezőjére figyelemmel – vizsgálnia azt, hogy ezek a tényezők, figyelemmel különösen erre a mérlegelési jogkörre, lehetővé tehetik-e, hogy az említett visszkereseti igényt az igazságszolgáltatási tevékenységre gyakorolt nyomás eszközeként használják.
- 241 A fenti megfontolásokra figyelemmel a C-397/19. sz. ügyben előterjesztett negyedik, ötödik és hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 2. cikket és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az állam bírói hiba által okozott kárért fennálló vagyoni felelősségére és a bírák személyes felelősségére irányadó olyan nemzeti szabályozás, amely általánosan és elvontan határozza meg a „bírói hiba” fogalmát. Ugyanezeket a rendelkezéseket azonban akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az ilyen szabályozás, amennyiben az azt írja elő, hogy a bírói hiba fennállásának az állam vagyoni felelősségének megállapítására irányuló eljárás keretében az érintett bíró meghallgatása nélküli megállapítása kötelező erejű a bíró személyes felelősségének megkérdőjelezésére irányuló, visszkereseti igénnyel kapcsolatos későbbi eljárásban, továbbá amennyiben az nem tartalmazza – általános jelleggel – az annak elkerüléséhez szükséges garanciákat, hogy ezt a visszkereseti igényt az igazságszolgáltatási tevékenységre gyakorolt nyomás eszközeként használják, valamint az érintett bíró védelemhez való joga tiszteletben tartásának biztosításához szükséges garanciákat, azzal a céllal, hogy eloszlassanak a bírácoknak a határozataikra esetlegesen hatást gyakorló külső tényezők általi befolyásolhatatlanságára vonatkozóan a jogalanyokban felmerülő minden jogos kétséget, továbbá ily módon kizárják az e bírác függetlensége vagy pártatlansága látszatának hiányát, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell.

A C-195/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésről

- 242 A C-195/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes valamely tagállam azon alkotmányos szintű szabályozása – a tagállam alkotmánybírósága általi értelmezésében –, amely szerint az alacsonyabb szintű bíróság nem mellőzheti saját hatáskörében a 2006/928 határozat hatálya alá tartozó olyan nemzeti rendelkezés alkalmazását, amelyet a Bíróság valamely ítéletére figyelemmel e határozattal vagy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével ellentétesnek vél.
- 243 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy ez a kérdés a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) azon új keletű ítélkezési gyakorlatához kapcsolódik, amely szerint az uniós jog – konkrétan a 2006/928 határozat – nem élvezhet elsőbbséget a nemzeti alkotmányjoggal szemben. A kérdést előterjesztő bíróság szerint fennáll annak a kockázata, hogy a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) által ekként értelmezett alkotmányjog megakadályozhatja a Bíróság által a C-195/19. sz. ügyben meghozandó ítéletből levonható tanulságok alkalmazását.
- 244 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az uniós jog elsőbbségének elve szentesíti az uniós jog elsődlegességét a tagállamok jogával szemben. Ez az elv tehát arra kötelezi a tagállamok valamennyi szervét, hogy biztosítsák a különböző uniós jogi normák teljes érvényesülését, mivel a tagállamok joga nem befolyásolhatja a különböző normáknak az említett államok területére nézve elismert hatását (2020. október 6-i La Quadrature du Net és társai ítélet, C-511/18, C-512/18 és C-520/18, EU:C:2020:791, 214. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 245 Ily módon az uniós jog elsőbbségének elve értelmében nem sértheti az uniós jog egységességét és hatékonyságát az, hogy a tagállam – akár alkotmányos jellegű – nemzeti jogi rendelkezésekre hivatkozik. A következetes ítélkezési gyakorlat értelmében ugyanis az uniós jog elsőbbségének elvéhez kapcsolódó hatások a tagállamok valamennyi szervére vonatkoznak, anélkül hogy többek között a bírósági hatáskörök megosztására vonatkozó belső rendelkezések – ideértve az alkotmányos jellegűeket is – akadályozhatnák azt (lásd ebben az értelemben: 2013. február 26-i Melloni ítélet, C-399/11, EU:C:2013:107, 59. pont; 2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírójának kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 148. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 246 E tekintetben emlékeztetni kell többek között arra, hogy a nemzeti jog megfelelő értelmezésének elve, amely szerint a nemzeti bíróság köteles a belső jogot a lehető legteljesebb mértékben az uniós jog követelményeinek megfelelően értelmezni, a Szerződések rendszeréből következik, amennyiben lehetővé teszi a nemzeti bíróságoknak, hogy az előttük folyamatban lévő ügyek elbírálása során hatáskörüknek megfelelően biztosítsák az uniós jog teljes érvényesülését (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 247 Szintén az elsőbbség elve értelmében, amennyiben a nemzeti jogszabályoknak az uniós jog követelményeivel összhangban álló értelmezése nem lehetséges, az uniós jogi rendelkezéseket hatáskörének keretei között alkalmazni hivatott nemzeti bíróság köteles biztosítani e normák teljes érvényesülését, szükség esetén – saját hatáskörénél fogva – mellőzve a nemzeti jogszabályok uniós joggal ellentétes rendelkezéseinek alkalmazását, utólagosan is, anélkül hogy előzetesen kérelmeznie vagy várnia kellene azok jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő megsemmisítésére (2020. október 6-i La Quadrature du Net és társai ítélet, C-511/18, C-512/18 és C-520/18, EU:C:2020:791, 215. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 248 E tekintetben minden nemzeti bíróságnak mint tagállami szervnek – hatásköre keretében – különösen az a kötelessége, hogy mellőzze a nemzeti jog mindazon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek ellentétesek az uniós jognak az előtte folyamatban lévő jogvitában közvetlen hatállyal bíró

rendelkezésével (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 61. pont; 2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 161. pont].

- 249 A jelen ügyben, ami a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) – kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott – megfontolásaiban konkrétan említett 2006/928 határozatot illeti, az, a jelen ítélet 172. pontjában megállapítottaknak megfelelően, kötelezi Romániát a határozatban előírt értékelési kritériumok lehető legkorábban történő teljesítésére. Mivel ezeket a kritériumokat egyértelműen és pontosan határozták meg, feltétel pedig nem kapcsolódik hozzájuk, azok közvetlen hatállyal bírnak.
- 250 Egyebekben – mivel az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése egyértelmű és pontos eredménykötelezettséget ír elő a tagállamok számára, amelyhez nem kapcsolódik semmilyen feltétel azon függetlenséget illetően, amelynek az uniós jog értelmezésére és alkalmazására hivatott bíróságokat jellemeznie kell (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírójának kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 146. pont) – hatáskörei keretében a kérdést előterjesztő bíróságnak, figyelemmel a jelen ítélet 208–233. pontjában szereplő megfontolásokra, e rendelkezés teljes érvényesülését is garantálnia kell, szükség esetén mellőzve az azzal ellentétes nemzeti rendelkezések alkalmazását.
- 251 Ily módon, amennyiben bebizonyosodik, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését vagy a 2006/928 határozatot megsértették, az uniós jog elsőbbségének elve megköveteli, hogy a kérdést előterjesztő bíróság mellőzze a szóban forgó rendelkezések alkalmazását, függetlenül attól, hogy azok jogalkotási vagy alkotmányos eredetűek (lásd ebben az értelemben: 2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bírójának kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 150. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 252 A fenti megfontolásokra figyelemmel a C-195/19. sz. ügyben előterjesztett harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes valamely tagállam azon alkotmányos szintű szabályozása – a tagállam alkotmánybírósága általi értelmezésében –, amely szerint az alacsonyabb szintű bíróság nem mellőzheti saját hatáskörében a 2006/928 határozat hatálya alá tartozó olyan nemzeti rendelkezés alkalmazását, amelyet a Bíróság valamely ítéletére figyelemmel e határozattal vagy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével ellentétesnek vél.

A költségekről

- 253 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróságok előtt folyamatban lévő eljárások egy szakaszát képezi, ezek a bíróságok döntenek a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus létrehozásáról szóló, 2006. december 13-i 2006/928/EK bizottsági határozat, valamint az Európai Bizottság által az e határozat alapján készített jelentések uniós intézmény által hozott olyan aktusoknak minősülnek, amelyeket a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján értelmezhet.**
- 2) **Az EUSZ 2. és EUSZ 49. cikkel összefüggésben a Bolgár Köztársaság és Románia csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány 2., 37. és 38. cikkét akként kell értelmezni, hogy a 2006/928**

határozat – jogi jellegét, tartalmát és időbeli hatályát illetően – az Európai Unió tagállamai, valamint a Bolgár Köztársaság és Románia között, a Bolgár Köztársaságnak és Romániának az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló szerződés hatálya alá tartozik. Ez a határozat – mindaddig, amíg hatályon kívül nem helyezik – minden elemében kötelező Romániára nézve. A határozat mellékletében szereplő értékelési kritériumok célja annak biztosítása, hogy ez a tagállam tiszteletben tartja a jogállamiság EUSZ 2. cikkben kimondott értékét, és ezen értékelési kritériumok kötelező erejűek az említett tagállamra nézve, amennyiben ezen utóbbi köteles megtenni az e kritériumok teljesítéséhez megfelelő intézkedéseket, a lojális együttműködés EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében kimondott elve alapján megfelelően figyelembe véve a Bizottság által az említett határozat alapján készített jelentéseket, és különösen az e jelentésekben megfogalmazott ajánlásokat.

- 3) Romániában az igazságszolgáltatás szervezetére irányadó, az igazságügyi felügyelet vezetőinek ideiglenes kinevezésére és az igazságszolgáltatási rendszer keretében elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozással foglalkozó ügyészségi ügyosztály létrehozására vonatkozóhoz hasonló szabályozások a 2006/928 határozat hatálya alá tartoznak, így azoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogból, és különösen a jogállamiság EUSZ 2. cikkben kimondott értékéből eredő követelményeket.
- 4) Az EUSZ 2. cikket, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a 2006/928 határozatot akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a valamely tagállami kormány által elfogadott azon nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi e kormány számára a bírakkal és ügyészekkel szembeni fegyelmi eljárások lefolytatásával és fegyelmi eljárások megindításával megbízott igazságszolgáltatási szerv vezetőinek – a nemzeti jogban előírt rendes kinevezési eljárás tiszteletben tartásának mellőzésével történő – ideiglenes kinevezését, ha ez a szabályozás jogos kétségeket kelthet azt illetően, hogy e szerv jogköreit és feladatait a bírák és az ügyészek tevékenységével kapcsolatos nyomásgyakorlás, illetve az e tevékenység feletti politikai ellenőrzés eszközeként használják.
- 5) Az EUSZ 2. cikket, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a 2006/928 határozatot akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a bírák és az ügyészek által elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos vizsgálatok lefolytatására kizárólagos hatáskörrel rendelkező szakosított ügyosztály létrehozását írja elő az ügyészségen belül, kivéve, ha ezen ügyosztály
  - létrehozását az igazságszolgáltatás megfelelő működésére alapított objektív és ellenőrizhető követelmények igazolják, továbbá
  - olyan konkrét garanciákkal bír, amelyek lehetővé teszik egyrészt minden kockázat kizárását a tekintetben, hogy ezt az ügyosztályt e bírák és ügyészek tevékenysége feletti, a függetlenségük aláásására alkalmas politikai ellenőrzés eszközeként használják, másrészt pedig annak biztosítását, hogy ez a hatáskör ezen utóbbiak vonatkozásában az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. és 48. cikkéből eredő követelmények teljes körű tiszteletben tartása mellett gyakorolható.
- 6) Az EUSZ 2. cikket és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az állam bírói hiba által okozott kárért fennálló vagyoni felelősségére és a bírák személyes felelősségére irányadó olyan nemzeti szabályozás, amely általánosan és elvontan határozza meg a „bírói hiba” fogalmát. Ugyanezeket a rendelkezéseket azonban akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az ilyen szabályozás, amennyiben az azt írja elő, hogy a bírói hiba fennállásának az állam vagyoni felelősségének megállapítására irányuló eljárás keretében az érintett bíró meghallgatása nélküli megállapítása kötelező erejű a bíró személyes felelősségének megkérdőjelezésére irányuló, visszereseti igénnyel kapcsolatos későbbi eljárásban, továbbá amennyiben az nem

tartalmazza – általános jelleggel – az annak elkerüléséhez szükséges garanciákat, hogy ezt a visszkereseti igényt az igazságszolgáltatási tevékenységre gyakorolt nyomás eszközeként használják, valamint az érintett bíró védelemhez való joga tiszteletben tartásának biztosításához szükséges garanciákat, azzal a céllal, hogy eloszlassanak a bírának a határozataikra esetlegesen hatást gyakorló külső tényezők általi befolyásolhatatlanságára vonatkozóan a jogalanyokban felmerülő minden jogos kétséget, továbbá ily módon kizárják az e bírák függetlensége vagy pártatlansága látszatának hiányát, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak az említett jogalanyokban keltenie kell.

- 7) Az uniós jog elsőbbségének elvét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes valamely tagállam azon alkotmányos szintű szabályozása – a tagállam alkotmánybírósága általi értelmezésében –, amely szerint az alacsonyabb szintű bíróság nem mellőzheti saját hatáskörében a 2006/928 határozat hatálya alá tartozó olyan nemzeti rendelkezés alkalmazását, amelyet a Bíróság valamely ítéletére figyelemmel e határozattal vagy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével ellentétesnek vél.

Aláírások